

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**POSTOPEK PRIZNAVANJA IN
VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA V
SLOVENIJI**

Mojca Matoz

Ljubljana, september 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**POSTOPEK PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA
V
SLOVENIJI**

Kandidatka:	Mojca Matoz
Vpisna številka:	04034288
Študijski program:	visokošolski strokovni program I. stopnje Uprava
Mentorica:	doc. dr. Polonca Kovač

Ljubljana, september 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Mojca Matoz, študentka prve bolonjske stopnje, smer Javna uprava, z vpisno številko 04034288, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja v Sloveniji.

S svojim podpisom potrjujem, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela ter je vpisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja, bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki dokazano plagiatstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo del v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektoriral: Damjana Godec, prof. slovenščine

Podpis avtorice:

Ljubljana, september 2011

POVZETEK

Za naslov teme Postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja v Sloveniji sem se odločila, ker bi rada raziskala in preučila postopek, ki se izvaja v zvezi s priznavanjem ter vrednotenjem izobraževanja. Za to temo sem se odločila zato, ker sem se okvirno že seznanila z delom tako, da mi tematika, ki jo rešuje Sektor za priznavanje izobraževanja, ni tuja, bi pa rada podrobno raziskala področni zakon in predstavila dileme le-tega, postopke ki potekajo po Zakonu o priznavanju izobraževanja; drugi razlog pa je ta, da je z vstopom v EU in s sprejetjem Bolonjske deklaracije 1999, ki se zavzema za preglednost v visokošolskem izobraževanju, enotno strukturo študija, vpeljavo kreditnih sistemov, zagotavljanje kvalitete v visokošolskem prostoru, podporo mobilnosti ... povečala mobilnost študentov in bi rada opozorila na nevarnosti (na primer t. i. transnacionalnega izobraževanja) le-tega. Opisala bom postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja ter pripravo novega zakona in razloge za sprejem le-tega.

KLJUČNE BESEDE: postopek priznavanja izobraževanja, postopek vrednotenja izobraževanja, listine o izobraževanju, transnacionalno izobraževanje, šolski sistem.

SUMMARY

PROCEDURE RECOGNITION AND ASSESSMENT OF EDUCATION

I decided to write about Recognition and Assessment of Education, because I would like to explore and know more about procedure implemented on Recognition and Assessment of Education. I already paired with work, but now I would like to explore sectoral law, present dilemmas which are on The Act on Recognition and Assessment of Education.

With the entry in the EU and admission of Bologna declaration in 1999 it advocates of transparency of higher education, structure study, introduction credit system, quality assurance of higher education, support mobility. I would like to note about danger in transnational education and describe procedure Recognition and Assessment education and preparation new law and reasons for admission.

KEYWORDS: procedure Recognition of Education, procedure Assessment of Education, certificate or diploma, transnational education, School system.

KAZALO

1	UVOD	1
2	SISTEM IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI	3
2.1	POJEM IZOBRAŽEVANJA.....	3
2.1.1	Neformalno izobraževanje.....	4
2.1.2	Formalno izobraževanje.....	4
2.2	PREDŠOLSKO IN OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE.....	5
2.3	POKLICNO IN STROKOVNO TER SEDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE.....	6
2.4	IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH.....	7
2.5	VIŠJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE.....	7
2.6	TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE.....	8
2.6.1	Prva bolonjska stopnja.....	8
2.6.2	Druga bolonjska stopnja.....	9
2.6.3	Tretja bolonjska stopnja.....	9
2.7	TRANSNACIONALNO IZOBRAŽEVANJE.....	11
3	PRIZNAVANJE IN VREDNOTENJE IZOBRAŽEVANJA KOT UPRAVNA ZADEVA	12
3.1	POJEM UPRAVNEGA POSTOPKA OZIROMA UPRAVNE ZADEVE.....	12
3.2	POJEM PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA.....	12
3.3	PREHOD IZ NOSTRIFIKACIJE V POSTOPEK PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA.....	15
4	UDELEŽENCI V UPRAVNEM POSTOPKU PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA	16
4.1	ORGAN V POSTOPKU NADALJEVANJA IZOBRAŽEVANJA.....	16
4.2	ORGAN V POSTOPKU PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA.....	17
4.3	VLAGATELJ.....	18
5	FAZE POSTOPKA	19
5.1	ZAČETEK POSTOPKA IN VLOGA.....	19
5.1.1	Jezik v postopku.....	20
5.1.2	Zahtevek za namen zaposlovanja v Sloveniji.....	20
5.1.3	Zahtevek za namen nadaljevanja izobraževanja.....	23
5.1.4	Zahtevek za vrednotenje izobraževanja.....	24
5.1.5	Zahtevek za vrednotenje listine o izobraževanju, izdane pred 25. 6. 1991 v nekdanjih republikah SFRJ.....	25
5.2	UGOTOVITVENI IN DOKAZNI POSTOPEK V POSTOPKU PRIZNAVANJA IZOBRAŽEVANJA.....	26
5.2.1	Ugotovitveni postopek.....	26
5.2.2	Dokazovanje.....	27
5.2.3	Listine.....	27
5.2.4	Uradne evidence.....	29
5.3	ODLOČBE IN SKLEPI.....	29
5.3.1	Roki.....	32
5.3.2	Vročanje.....	32
5.3.3	Odločitev o zahtevku za namen zaposlovanja v Sloveniji.....	33
5.3.4	Odločitev o zahtevku za nadaljevanje izobraževanja v Sloveniji.....	33
5.4	PRAVNA SREDSTVA.....	34
5.4.1	Pritožba.....	34
5.4.2	Obnova postopka.....	35
5.5	UPRAVNI SPOR.....	35
6	IZHODIŠČA, CILJI IN PREDLOGI ZA SPREMEMBO ZAKONA O PRIZNAVANJU IN VREDNOTENJU IZOBRAŽEVANJA	37
7	ZAKLJUČEK	39

VIRI IN LITERATURA	41
PRILOGE	45
▪ Obrazec Z	45
▪ Obrazec N	45
▪ Obrazec V	45

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava izobraževanja	10
--	----

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Število vseh prejetih vlog v letih 2008, 2009, 2010.....	17
Grafikon 2: Prejete vloge za namen zaposlovanja v letu 2008, 2009, 2010	22
Grafikon 3: Prejete vloge za namen nadaljevanja izobraževanja 2010	23
Grafikon 4: Število prejetih vlog za vrednotenje izobraževanja za leto 2008, 2009 in 2010 ..	24
Grafikon 5: Število pozitivnih in zavrženih vlog za leta 2008, 2009 in 2010	31

KAZALO SLIK

Slika 1: Vloge za leto 2009 po posameznih državah	32
---	----

KAZALO PRILOG

1. VLOGA ZA PRIZNAVANJE IZOBRAŽEVANJA ZA NAMEN ZAPOSLOVANJA	46
2. VLOGA ZA VREDNOTENJE IZOBRAŽEVANJA	49
3. VLOGA ZA PRIZNAVANJE IZOBRAŽEVANJA ZA NAMEN NADALJEVANJA IZOBRAŽEVANJA	52

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

ENIC	European Network of Information Centres
EU	Evropska unija
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
NARIC	National Academic Recognition Information Centres
RS	Republika Slovenija
SFRJ	Socialistična federativna republika Jugoslavija
TNI	Transnacionalno izobraževanje
ZJU	Zakon o javnih uslužbencih
ZPVI	Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja
ZUP	Zakon o splošnem upravnem postopku
ZViS	Zakon o visokem šolstvu

1 UVOD

Znanje je naše največje bogastvo. Vsak dan bolj se zavedam, da so izobrazba, delovne izkušnje, znanje bolj in bolj cenjeni ter so predpogoj za vstop na trg dela, sploh pa v teh kriznih časih, ko brezposelnost narašča. Države EU in tako tudi Slovenija so si v skladu z Lizbonsko strategijo zastavile cilj, da bo EU najbolj konkurenčen, na znanju temelječ gospodarski prostor. Naj omenim še bolonjski proces, ki je temeljito prenovil izobraževalni sistem in velja na območju članic EU.

Namen diplomske naloge je predstaviti izobraževalni sistem v Sloveniji, preučiti postopek priznavanja izobraževanja za namen nadaljevanja, postopek nadaljevanja izobraževanja za namen zaposlovanja in vrednotenja izobraževanja.

Glavni cilj diplomske naloge je podrobno predstaviti, opisati izobraževalni sistem v Sloveniji, predstaviti postopek priznavanja izobraževanja za namen zaposlovanja, postopek priznavanja izobraževanja za nadaljevanje izobraževanja in postopek vrednotenja izobraževanja. Raziskala bom, kateri so dokazni in ugotovitveni postopki, opisala odločbe in sklepe, ki se v postopku izdajajo, ter pravna sredstva. Na koncu bom predstavila nekaj novosti in predlogov za spremembo Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja.

Diplomska naloga je razdeljena na več poglavij in podpoglavij. V drugem poglavju sem opisala izobraževalni sistem v Sloveniji, razdelila izobraževanje na formalno in neformalno, podrobneje opredelila formalno izobraževanje ter opisala transnacionalno izobraževanje, ki se vse bolj pojavlja na trgu.

Tretje poglavje opisuje pojem upravni postopek kot splošni pojem ter pojem priznavanje in vrednotenje izobraževanja. V tem poglavju je opis prehoda iz nostrifikacije v postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja.

Sledi četrto poglavje, udeleženci v upravnem postopku priznavanja in vrednotenja izobraževanja. Ti so: organ v postopku nadaljevanja izobraževanja, organ v postopku priznavanja in vrednotenja ter vlagatelj.

Peto poglavje vsebuje podpoglavja. Najprej so opisane faze postopka in zahtevki. Opredeljeni so po sklopih: zahtevke za namen zaposlovanja v Sloveniji, zahtevke za namen nadaljevanja izobraževanja, zahtevke za vrednotenje listine o izobraževanju ter zahtevke za vrednotenje listine o izobraževanju, izdane pred 25. 6. 1991 v nekdanjih republikah SFRJ. Sledi ugotovitveni in dokazni postopek, nato še podpoglavje, ki zajema odločbe in sklepe. Sledi podpoglavje o rednih in izrednih pravnih sredstvih, pritožba in obnova postopka.

V šestem podpoglavju bom na kratko opisala izhodišča in predloge za spremembo Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja.

Med pisanjem sem zasledila nekaj težav, ki sem jih tudi poskušala opisati in opredeliti. Ena izmed težav, ki se pojavlja pri postopku priznavanja izobraževanja, je tudi pomanjkljivost informacij, zlasti iz eksotičnih držav, kar se v nadaljevanju postopka izkaže kot glavni razlog za prekoračitev rokov. V postopku priznavanja izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja se izkaže težava tujcev z mladoletnimi otroki, ki so šoloobvezni in brez državljanstva, nekateri celo brez dokumentov, spričeval, brez stalnega ali začasnega prebivališča. Na koncu bom opisala predlog novega zakona in postavljam hipotezo: glede na stroške, ki nastajajo, roke, ki se zamujajo zaradi premalo informacij, zaradi različnosti sistemov izobraževanja ter umeščanja v sistem, je predlog novega zakona boljši v primerjavi z Zakonom o priznavanju in vrednotenju.

Po Zakonu o priznavanju in vrednotenju izobraževanja se izdaja odločba ter se stranki zakonsko zagotovi pravno varstvo po ZUP in upravni spor.

S pomočjo strokovne literature različnih avtorjev in zakonov bom področje podrobneje raziskala in opisala. Poskušala bom statistično prikazati število prejetih vlog glede na zahtevek in jih primerjala s preteklimi leti.

Veljavni zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/2004 – v nadaljevanju ZPVI), ki se uporablja od leta 2005, ureja področje priznavanja in vrednotenja izobraževanja v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: RS). Zakon je uvedel dvotirnost priznavanja po vzoru ureditve v večini evropskih držav, in sicer gre za dve temeljni pravici, ki izhajata iz izobraževanja: nadaljevanje izobraževanja na višjem ali enakem nivoju ter opravljanje poklica, za katerega je bil imetnik listine usposobljen. V postopku priznavanja za namen izobraževanja stranka uveljavlja pravico do nadaljevanja izobraževanja, medtem ko je v postopku priznavanja tuje listine o izobraževanju za namen zaposlitve stranki omogočena vključitev na slovenski trg delovne sile ter uporaba v tujini pridobljenega naziva poklicne in strokovne izobrazbe ter strokovnega oziroma znanstvenega naslova. Glede na namen uporabe tujega izobraževanja v RS so ustrezno ločene tudi pristojnosti za priznavanje. Za priznavanje izobraževanja za namen zaposlitve v RS je pristojno Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (v nadaljevanju besedila: MVZT), in to za celotno vertikalo, kar izhaja iz medsebojnega dogovora ob razdružitvi nekdanjega Ministrstva za šolstvo, znanost in šport. Za priznavanje, s katerim želi imetnik tuje listine o izobraževanju nadaljevati izobraževanje v RS, je pristojna tista izobraževalna institucija, na kateri želi oseba nadaljevati izobraževanje. (MVZT, 2011)

2 SISTEM IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI

2.1 POJEM IZOBRAŽEVANJA

»V Splošni deklaraciji človekovih pravic iz leta 1948 je zapisano, da mora biti izobraževanje usmerjeno k polnemu razvoju človekove osebnosti in utrjevanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, da moramo pospeševati strpnost, razumevanje in prijateljstvo med vsemi narodi. Deklaracija sprejema pomembno zvezo in nalaga šolam in drugim izobraževalnim institucijam, da moramo uporabiti vse možnosti in priložnosti, da ljudi naučimo spoštovati človekove pravice in temeljne svoboščine v vsakdanjem življenju ter ob vsaki priložnosti« (Türk, 2008, str. 5).

Pravica do izobraževanja je temeljna človekova pravica in je določena v Mednarodnem paktu ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic. Državam EU nalaga, da ima vsakdo pravico do izobraževanja. Cilj izobraževanja je popoln razvoj človekove osebnosti in dostojanstva, vse več je prizadevanj, da bi ta pravica postala vsem dostopna javna dobrina. V Sloveniji sta vzgoja in izobraževanje urejena z zakoni in podzakonskimi predpisi.

Pomemben mejnik v zgodovini bolonjskega procesa se je zgodil v Bologni, kjer so bila leta 1988 postavljena temeljna načela poslanstva univerz – avtonomija univerz. Cilj bolonjskega procesa je: ustvarjanje enotnega visokošolskega evropskega prostora, mednarodna primerljivost, interdisciplinarnost, zagotavljanje kakovosti v izobraževanju, zagotavljanje enakih možnosti, zagotavljanje mobilnosti, korektnosti, dostopnosti postopka in drugih sprememb.

Začetki priznavanja in vrednotenja izobraževanja pa segajo v leto 1997, ko je Republika Slovenija ratificirala Konvencijo o priznavanju visokošolski kvalifikacij v evropski regiji, ki je le eden izmed najpomembnejših pravnih temeljev, ki določa bistvena izhodišča pri urejanju sistemov priznavanja izobraževanja v državah podpisnicah navedene konvencije. Države podpisnice morajo zagotoviti usklajen in celovit sistem (MVZT, 2005, str. 6).

Leta 1993 so se nacionalni centri povezali v nacionalno mrežo ENIC (European Network of Information Centres), v kateri je več kot 50 držav, od leta 1984 pa deluje tudi mreža NARIC (National Academic Recognition Information Centres), ki je nastala na pobudo Evropske komisije in jo sestavljajo informacijski centri držav članic in pridruženih članic EU. Namen informacijskih centrov: olajšuje pridobitev informacij o visokem šolstvu in kvalifikacijah v svoji državi in informacij drugih pogodbenic ter daje nasvete ali informacije o priznavanju ter ocenjevanju kvalifikacij v skladu z notranjimi zakoni in predpisi. Sodelovanje v mrežah poteka na podlagi Zakona o priznavanju izobraževanja, ki določa, da se na ministrstvu organizira informacijski center, ki v okviru RS in v mednarodnih okvirih opravlja naloge informacijske točke ter naloge na področju priznavanja in vrednotenja izobraževanja (MVZT, 2011).

2.1.1 Neformalno izobraževanje

Pri neformalnem izobraževanju gre za pridobivanje posameznih znanj, medosebnih spretnosti, upravljanje z ljudmi, timsko delo, zaupanje, disciplino ... in ni nujno, da se znanje dokazuje z javno veljavno listino. Poteka izven formalnega sistema vzgoje in izobraževanja, ki se izvajajo v okviru različnih okolij, pri katerem učenje ni nujno edina oziroma glavna dejavnost.

Z neformalnim izobraževanjem ne pridobimo javno veljavne stopnje. Pri tovrstnem izobraževanju gre za izobraževanje za osebni razvoj ter na drugi strani usposabljanje in usposabljanje za poklic in delo. Pridobijo se znanja, veščine, ki so potrebne za konkretno delovno mesto (Pirnat, 2004, str. 279).

Temeljni kriterij za razlikovanje formalnega in neformalnega izobraževanja je merilo, ali je končano izobraževanje mogoče uvrstiti v nacionalno ogrodje kvalifikacij. V sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij kandidat ne pridobi stopnje izobrazbe, pač pa poklicno kvalifikacijo, ki določa stopnjo zahtevnosti, ki dokazuje usposobljenost za delo v poklicu (Kunčič et al., 2008, str. 75).

2.1.2 Formalno izobraževanje

Formalno izobraževanje daje formalno, javno veljavno izobrazbo. Torej spremeni izobrazbeni ali kvalifikacijski status. Daje javno veljavno listino, spričevalo ali certifikat. Formalno izobraževanje je namerna, institucionalizirana, sistematično vnaprej načrtovana in organizirana izobraževalna aktivnost, ki običajno predstavlja lestvični sistem rednega izobraževanja otrok in mladostnikov. Poteka v akreditiranih institucijah za izobraževanje in usposabljanje, s tem pa se pridobi javno veljavno izobrazbo, poklicno kvalifikacijo ali javno veljavno listino (Kunčič et al., 2008, str. 74).

Formalno izobraževanje se začne s predšolsko vzgojo, nadaljuje z obveznim osnovnošolskim izobraževanjem, nadaljuje z neobveznim srednješolskim izobraževanjem in visokošolskim oziroma višješolskim strokovnim izobraževanjem. Odrasli pa se lahko izobražujejo po posebnih programih usposabljanja in izobraževanja za odrasle. V Sloveniji je zelo razvito osnovno glasbeno izobraževanje, ki vključuje tudi balet in ples.

Komentar Zakona o javnih uslužbencih v 101. členu pravi, da ima uradnik pravico do izobraževanja in tako torej pravico do pridobitve dodatne izobrazbe, ki se izvaja v interesu delodajalca. Uradnik, ki se izobražuje na stroške delodajalca, mora po končanem izobraževanju ostati v delovnem razmerju toliko časa, kolikor je izobraževanje trajalo. S formalnim izobraževanjem pridobimo formalno poklicno dokvalifikacijo oziroma pridobitev javno veljavne stopnje izobrazbe (Pirnat, 2004, str. 278).

2.2 PREDŠOLSKO IN OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Predšolsko izobraževanje je sestavni del izobraževanja in ni obvezno. Programi se izvajajo v javnih ali zasebnih vrtcih. Predšolsko vzgojo financirajo in ustanavljajo občine. V predšolsko vzgojo se lahko vključijo otroci od enajstega meseca starosti, dokler ne dopolnijo starosti šestih let (E-Uprava, 2011).

Cilji in naloge predšolske vzgoje oziroma izobraževanja so opredeljeni v Zakonu o vrtcih (Uradni list RS, št. 12/1996, 44/2000-ZVrt-A, 78/2003-ZVrt-B, 113/2003-UPB1, 72/2005-ZVrt-C, 100/2005-UPB2, 25/2008-ZVrt-D, 98/2009-ZIUZGK, 36/2010-ZVrt-E, 62/2010-ZUPJS). Izvajajo se programi, ki pomagajo pri razvoju sposobnosti razumevanja, sprejemanja sebe in drugih, sposobnosti za dogovarjanje in upoštevanje različnosti, sodelovanje v skupinah, raziskovanje duha, domišljije, intuicije, svobodnega mišljenja, spodbuja se jezikovni razvoj, umetniško izražanje, telesni razvoj, higienske navade in skrb za zdravje. Programi oziroma vzgojno delo se izvajajo in potekajo na podlagi igre v skupinah, prav tako individualno (Vrtec Ledina, 2011).

Devetletna osnovna šola je obvezna in brezplačna za vse otroke; čim dopolnijo šesti rojstni dan v koledarskem letu, vstopijo v prvi razred. Členjena je na triletja: prvo izobraževalno obdobje traja od šestega do osmega leta starosti otroka, drugo izobraževalno obdobje traja od devetega do enajstega leta starosti in tretje obdobje od dvanajstega do štirinajstega leta starosti. Starši imajo zakonsko dolžnost in pravico do izberejo med javnimi in zasebnimi šolami, lahko pa jih izobražujejo tudi doma. Obvezni šolski predmeti v osnovni šoli so: materni jezik (slovenski, madžarski in italijanski v dvojezičnih območjih), tuji jezik, matematika, geografija, zgodovina, državljanska in domovinska vzgoja ter etika, okoljske vede, fizika, kemija, biologija, družboslovje, glasba, umetnost, tehnologija in šport (OŠ Gorje, 2011).

Šolsko leto obsega od 175 do 190 dni (odvisno od praznikov), traja pa od 1. septembra do 31. avgusta naslednje leto, deli se na dve ocenjevalni obdobji. Učenci lahko, poleg rednih počitnic, izkoristijo dodatne proste dneve v okviru petih dni. Zakon določa, da je lahko v enem razredu največ 28 učencev, v primeru, da so vključeni učenci romskih skupnosti, je največje dovoljeno število 21 učencev. Za razrede z učenci s posebnimi potrebami največje število ni določeno in je to odvisno od šole in strokovne komisije ter soglasja ministrstva. Osnovne šole organizirajo dopolnilno dejavnost, kjer se organizira učna pomoč slabše učečim učencem in dodatno dejavnost za nadarjene učence. Izven pouka, v okviru šole potekajo interesne dejavnosti, ki niso obvezne, in učenci sodelujejo v kulturnih, umetniških ter športnih dejavnostih. Učenci se lahko udeležijo teh neobveznih dejavnosti ob strinjanju staršev. Na podlagi učnih ciljev je določen učni načrt, znanje se ocenjuje v pisni in ustni obliki, tudi na praktičen način. Opisne ocene so v prvem obdobju, v drugem in tretjem pa so ocene številčne. Starši prejemaajo informacije o napredku učenca skozi vse šolsko leto, na koncu šolskega leta pa prejmejo Izkaz o uspehu pri posameznih predmetih in dosežen učni uspeh. Po uspešno zaključenem izobraževanju dobijo Spričeva-

lo o končani osnovni šoli z ocenami in rezultati. Uspešen zaključek obveznega izobraževanja učencem omogoča nadaljevanje izobraževanja v izbrani srednji šoli. Učenci, ki uspešno opravijo vsaj sedem od devetih let, se lahko vpišejo na poklicno srednješolsko izobraževanje. Učenci, ki ne zaključijo izobraževanja uspešno, imajo pravico, da obiskujejo osnovno šolo še dve leti, učenci s posebnimi potrebami pa 3 leta (Eurydice, 2011).

Organizirana je tudi mednarodna šola za tujce in je v sklopu Osnovne šole Danile Kumar v Ljubljani. V Osnovni šoli Alojzija Šuštarja v Ljubljani pa se izvaja program katoliške osnovne šole kot organizacijska enota v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani. Naj omenim še Waldorfsko šolo, prav tako v Ljubljani, kjer potekajo programi osnovne šole po posebnih pedagoških načelih.

2.3 POKLICNO IN STROKOVNO TER SEDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Poklicno in strokovno izobraževanje je najbolj razčlenjen del izobraževalnega sistema ter se deli (www.mss.gov.si) na:

- nižje poklicno izobraževanje (praviloma 2 leti in pol izobraževanja),
- srednje poklicno izobraževanje (praviloma 3-letno izobraževanje v šoli ali v dualnem sistemu, kjer se izmenjuje izobraževanje v šoli in pri delodajalcu),
- srednje strokovno izobraževanje (4-letno izobraževanje ali 2-letno po končanem 3-letnem ali enoletni poklicni tečaj po končani gimnaziji),
- višje strokovno izobraževanje (2-letno izobraževanje, vsaj 40 % pri delodajalcu),
- srednje strokovno izobraževanje (pridobi se tudi z mojstrskim oziroma delovodskim ali poslovodskim izpitom, ki se ga opravi pri obrtni ali gospodarski zbornici).

Maturitetni tečaji so namenjeni za tiste, ki niso uspešno dokončali gimnazije in se želijo vpisati na univerzo. Izobraževanje se zaključí s splošno maturo. Poklicni tečaj pa je namenjen tistim, ki si želijo pridobiti poklicno kvalifikacijo, ali tistim, ki želijo prekvalifikacijo. Mojstrski izpit opravijo tisti, ki so končali triletno srednjo poklicno šolo in pridobili vsaj tri leta delovnih izkušenj (RIC, 2011).

Splošno srednje izobraževanje izvajajo gimnazije, splošne gimnazije (z različico klasične, ki omogoča pouk latinščine in grščine) ter strokovne gimnazije (tehniška, ekonomska, umetniška). Izobraževanje traja od 15. do 18. leta starosti in je brezplačno. Traja 4 leta. Prehod iz osnovne na srednjo šolo je urejen na državni ravni v okviru nacionalnega sistema za skupno uporabo. Nekatere šole imajo omejeno število mest in se upoštevajo ocene obveznih predmetov, pridobljenih v zadnjih treh letih obveznega izobraževanja. Gimnazijsko izobraževanje se konča s splošno maturo. Strokovno izobraževanje se zaključí s poklicno maturo, pridobi se poklic in se lahko na ta način vključi v trg dela ali pa nadaljuje izobraževanje (Eurydice, 2011).

2.4 IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Pri izobraževanju odraslih pride do izraza delitev izobraževanja na formalno in neformalno. Neformalno izobraževanje je namenjeno obnovi znanja, pridobivanju, obnavljanju, usposabljanju in poglobljanju znanja, vendar se pri tovrstnih izobraževanjih ne pridobi javnoveljavne listine. Formalno izobraževanje pa je organizirano v številnih organizacijah, osnovnih šolah za odrasle in Ljudskih univerzah, ki omogočajo pridobitev javnoveljavne izobrazbe, pridobitev poklicnih kvalifikacij ter pridobitev javnoveljavnih listin.

Nacionalna poklicna kvalifikacija je formalno priznana usposobljenost, ki je potrebna za upravljanje poklica na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Nacionalno poklicno kvalifikacijo se lahko pridobi na dva načina (MDDSZ, 2011):

- po zaključku šolanja, kjer se poleg poklicnih kvalifikacij pridobi tudi stopnja izobrazbe
- preko postopka certificiranja.

Certificiranje je namenjeno odraslim, ki nimajo javnoveljavne listine o poklicni ali strokovni izobrazbi, tistim, ki imajo poklicne kompetence (izkušnje, znanje, spretnosti) in tistim, ki želijo napredovati v poklicni karieri, ne da bi pri tem morali pridobiti višjo raven poklicne izobrazbe. Pogoje in postopek pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij ureja Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah. Nacionalna poklicna kvalifikacija je delovna poklicna oziroma strokovna usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje poklica oziroma posameznih sklopov zadolžitev v okviru poklica na določeni ravni zahtevnosti. Posameznik jo lahko pridobi po delih izobraževalnih programov za pridobitev poklicne oziroma strokovne izobrazbe po programih poklicnega usposabljanja in izpopolnjevanja, po delih študijskih programov za pridobitev visokošolske izobrazbe ali po študijskih programih za izpopolnjevanje, ali če dokaže, da dosega standarde strokovnih znanj in spretnosti, določene s katalogom, sprejetim v skladu z zakonom. Certifikati, ki jih posamezniki dobijo v skladu z zakonom, se upoštevajo pri pridobivanju javnoveljavne izobrazbe v skladu s predpisi, ki urejajo področje izobraževanja. Poklicna kvalifikacija se dokazuje z javno listino (NPK, 2011).

2.5 VIŠJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Višješolski študij je bil v devetdesetih letih temeljito prenovljen, saj z uveljavitvijo Zakona o visokem šolstvu ob koncu leta 1993 ta študij na visokošolskih zavodih ni bil več mogoč. Leta 1996 so bili sprejeti prvi novi, evropsko primerljivi dvoletni višješolski programi, ki so nastali iz dejanskih kadrovskega potreb gospodarstva. Visokošolsko izobraževanje izvajajo višje strokovne šole, ki ponujajo dvoletne programe, ki nadgrajujejo srednje tehniško in strokovno izobraževanje ter srednje poklicno-tehnično izobraževanje.

Za vpis v višjo strokovno šolo se zahteva opravljena ustrezna štiriletna srednja strokovna šola ali gimnazija. Vpišejo se lahko tudi tisti, ki so opravili ustrezno triletno poklicno šolo,

imajo tri leta delovnih izkušenj in so opravili sprejemni izpit. Izobraževanje se konča z diplomskim izpitom, ki obsega diplomsko delo in ustno predstavitev (MŠŠ, 2011).

2.6 TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE

Terciarno izobraževanje v Sloveniji vključuje visoko šolstvo, ki se izvaja tako na univerzah kot na samostojnih zavodih, umetniških akademijah. Terciarno izobraževanje se deli na tri bolonjske stopnje. Pogoji za vpis v tovrstno izobraževanje je dokončanje štiriletne tehnične šole ali gimnazije. Splošna matura zagotavlja dostop do vseh oblik visokošolskega izobraževanja, s poklicno maturo pa zagotavlja dostop do strokovno usmerjenih programov. V primeru, da se opravi dodaten izpit iz splošne mature, se lahko kandidat vpiše v kakršno koli obliko visokošolskega izobraževanja pod pogojem, da ustreza merilom vsote za vstop univerzo ali visokošolski zavod (Eurydice, 2011).

Študijske obveznosti se v študijskih programih ovrednotijo s kreditnimi točkami po ECTS (Evropski prenosni kreditni sistem).

Visokošolsko izobraževanje ureja Zakon o visokem šolstvu z dopolnitvami (Uradni list RS, 67/1993, 99/1999-ZViS-A, 64/2001-ZViS-B, 100/2003-ZViS-C, 134/2003-UPB1, 63/2004-ZViS-D, 100/2004-UPB2, 94/2006-ZViS-E, 119/2006-UPB3, 59/2007-ZŠtip (63/2007 popr.) 64/2008-ZViS-F, 86/2009-ZViS-G, 86/2010-ZUPJS). Zadnja novela uvaja novo študijsko strukturo:

- prva stopnja (dodiplomski študij) ohranja binarni sistem, in sicer:
 - a) univerzitetni in
 - b) visokošolski strokovni študijski programi;
- druga stopnja: magistrski študijski programi (strokovni magisteriji);
- tretja stopnja: doktorski študijski programi (doktorat znanosti).

Terciarno izobraževanje poteka po treh bolonjskih stopnjah in je v okviru EU v Evropskem ogrodju kvalifikacij in Ogradju kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora dogovorjeno, da se za visokošolsko izobraževanje predvidevajo tri ravni: 6., 7., in 8. (CVZU Posavje, 2011).

2.6.1 Prva bolonjska stopnja

V prvo bolonjsko stopnjo se razvrščajo visokošolski strokovni študijski programi in univerzitetni študijski programi. Trajajo tri ali štiri leta. Izobraževanje se konča z diplomskim izpitom, ki je sestavljen iz diplome in ustnega zagovora. Diploma vsebuje poklicno kvalifikacijo in izhaja iz imena zaključenega programa. Dokončana 1. stopnja ustreza 6. ravni izobrazbe (SOUP, 2011).

Visokošolski programi vodijo k strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu, določenemu z Zakonom o strokovnih in znanstvenih naslovih (61/2006). Tipična poklicna naziva diplomantov študijskih programov prve stopnje sta: diplomirani (+ poklic) (UN) in diplomirani (+poklic) (VS) (Eurydice, 2011).

2.6.2 Druga bolonjska stopnja

V drugo bolonjsko stopnjo se uvrščajo magistrski študijski programi. Trajajo eno oziroma dve leti in so v navezi s 1. stopnjo, delujejo v konceptu 3+2 ali 4+1. Po končanem izobraževanju se pridobi 7. raven izobrazbe (SOUP, 2011).

Diplomanti druge bolonjske stopnje magistrskega študijskega programa pridobijo strokovni naziv magister (+ področje študija), medtem ko se na tehničnem, pedagoškem področju in na področju umetnosti pridobi naziv magister inženir (+ področje študija), magister profesor (+ poučevanje predmet), magister akademski (+ poklic). Diplomanti medicine, dentalne medicine, farmacije in veterine pridobijo strokovni naziv doktor medicine, doktor dentalne medicine, magister farmacije, doktor veterinarske medicine (Eurydice, 2011)

2.6.3 Tretja bolonjska stopnja

Bolonjski programi 3. stopnje trajajo tri leta. Študent ob zaključku doseže 8. raven izobrazbe (SOUP, 2011).

Doktorski študijski programi so podlaga za pripravo dela, študija in raziskovalnega programa za posameznega študenta. Učni načrt opredeljuje vsebinska področja in sezname študijske obveznosti, ki se lahko dodelijo bodisi v študijski program ali raziskovalni program posameznega študenta (skupinske oblike študija, delo, individualno ali raziskovalne skupine). Organizirane oblike študijskega dela v doktorskem študijskem programu morajo obsegati najmanj 60 kreditnih točk (Eurydice, 2011, str. 129).

Tabela 1: Primerjava izobraževanja

RAVNI IZOBRAZBE PO PREJŠNJIH PROGRAMIH	RAVEN PO KLASUIS-u	RAVNI IZOBRAZBE PO NOVIH BOLONJSKIH PROGRAMIH
višješolski programi (do 1994)	6/1	
višješolski strokovni programi		
specializacija po višješolskih programih	6/2	visokošolski strokovni (1. bolonjska stopnja)
visokošolski strokovni programi		univerzitetni programi (1. bolonjska stopnja)
specializacija po visokošolskih strokovnih programih	7	magisteriji stroke (ZA imenom) (2. bolonjska stopnja)
univerzitetni programi		
specializacija po univerzitetnih programih	8/1	
magisteriji znanosti (PRED imenom)		
doktorati znanosti (PRED imenom)	8/2	doktorati znanosti (PRED imenom) (3. bolonjska stopnja)

Vir: MVZT

Glede na Uredbo o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 46/2006, 15/2008) je to veljavna tabela kot primerjava prejšnjega sistema in bolonjskega sistema (MVZT, 2011).

KLASIUS je obvezen nacionalni standard, ki se uporablja tudi za razvrščanje aktivnosti in izidov izobraževanja ter usposabljanja (ravni izobraževanja).

2.7 TRANSNACIONALNO IZOBRAŽEVANJE

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list št. 86/2009) je urejeno tudi področje ponudbe in izvajanja transnacionalnega izobraževanja. Po Zakonu o visokem šolstvu je visokošolsko transnacionalno izobraževanje (v nadaljevanju: TNI) vseh oblik in načinov visokošolskega izobraževanja, pri katerih se javnoveljavni študijski program v celoti ali njihovi posamezni deli izvajajo v drugi državi, kot je sedež nosilca visokošolskega študijskega programa. Visokošolsko transnacionalno izobraževanje v Republiki Sloveniji se lahko izvaja in organizira na podlagi pogodbe med visokošolskim zavodom, ki je akreditiran v Republiki Sloveniji, in tujim visokošolskim zavodom, ki izvaja javnoveljavne študijske programe in izdaja javne listine v državi, kjer je ustanovljen. Visokošolski zavodi, akreditirani v Republiki Sloveniji, lahko izvajajo visokošolsko transnacionalno izobraževanje v tujini na podlagi pogodbe z ustreznim visokošolskim zavodom v tujini in podeljujejo slovensko javno listino. Visokošolski zavodi morajo pred začetkom izvajanja visokošolskega transnacionalnega izobraževanja pridobiti soglasje Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (ZViS, 33.c člen).

Tudi v Sloveniji zaznavamo vplive globalizacije na visoko šolstvo in pojav tako imenovanega transnacionalnega izobraževanja. Ena izmed posledic globalizacijskega vpliva na izobraževanje je hiter razvoj TNI, ki v širšem pomenu obsega (UL, 2011):

- izobraževanje v podružnicah določene institucije, ki delujejo v drugi državi;
- institucije, ki nudijo izobraževanje na daljavo;
- izobraževanje v mednarodnih institucijah ali organizacijah;
- skupne programe izobraževanja dveh ali več institucij v domači in tuji državi.

Težave, s katerimi se soočajo države gostiteljice, so: dvomi o strokovnosti in znanju osebja, dejstvo, da se transnacionalni programi včasih precej razlikujejo od tistih, ki so ponujeni na sedežu institucije; dejstvo, da ponudniki TNI skrajšajo čas študija ali pa znižajo kriterije za sprejem na te programe, in še dejstvo, da se TNI-programe izvajajo na neakreditiranih/ nevisokošolskih institucijah (npr. izobraževalni centri, podjetja) (UL, 2011).

Primer:

V državi izvora – Združeno kraljestvo (UK) je institucija Nottingham Trent University, država gostiteljica je Slovenija in institucija zavod Izobraževalni razvojni center. Tu gre za franšizno obliko, kar pomeni, da tuja institucija, v našem primeru Nottingham Trend University, fizično ne vzpostavi podružnice v državi izvajanja – v Sloveniji. Namesto tega njene programe v celoti izvaja domača institucija, v našem primeru avod Izobraževalni razvojni center v državi izvajanja. Program, ki se izvaja pri Izobraževalnem razvojnem centru, ni vpisan v razvid visokošolskih institucij, vpisan je le v razvid na ministrstvu, pristojnem za šolstvo, kot višješolski zavod. V tem primeru so kvalifikacije, ki jih pridobijo študenti, takšne, kot jih podeljuje tuja institucija. TNI v Sloveniji ni priznana, saj gre za nevisokošolsko institucijo. V Sloveniji je 50 takih diplomantov in diplomant iz leta 2007 in 2008, ki jim ni priznana izobraževanje (MVZT, 2011).

3 PRIZNAVANJE IN VEDNOTENJE IZOBRAŽEVANJA KOT UPRAVNA ZADEVA

3.1 POJEM UPRAVNEGA POSTOPKA OZIROMA UPRAVNE ZADEVE

Pri upravnem postopku gre za odločanje o pravicah, obveznostih ali pravni koristi strank. Upravna zadeva je najbolj obsežna veja znotraj upravnega prava in posega na vsa življenjska področja, v katerih je prisoten javni interes (Virant in Kovač, 2010, str 23).

Upravni postopek uporabljajo organi javne uprave in drugi oblastni organi. V upravnih zadevah se neposredno uporabljajo predpisi, odloča se o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb in drugih strank (Virant in Kovač, 2010, str. 21).

Upravni postopek je za stranko procesno orodje, s katerim si zavarujejo lastne pravice. Tako stranke kot organi odločanja morajo upoštevati procesna pravila upravnega postopka in se ravnati po njih ter uveljavljati pravice in pravne koristi oz. se braniti v postopkih po uradni dolžnosti (Jerovšek, 2007, str. 8).

V upravnem postopku sta tako javni in zasebni interes uravnotežena – v primeru, da so pravice, obveznosti ali pravne koristi opredeljene kot upravna zadeva, mora upravni postopek zagotoviti, da javni interes ni zaščiten čezmerno in hkrati zasebni interes ni nadrejen javnemu. Predvsem za vejo upravnega prava je značilno varstvo javne koristi (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 1).

ZUP je postopkovni predpis, ki ureja vsa potrebna pravila za vodenje postopka in odločanje. Opredeljuje devet temeljnih načel, udeležence v postopku, komuniciranje v postopku, roke in stroške (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 2).

3.2 POJEM PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA

Izobraževanje je temeljna človekova pravica in vse več je prizadevanj, da bi ta pravica postala vsem dostopna javna dobrina. Priznavanje in vrednotenje sta možnost in pravica vsakogar, ki je v tujini opravil izobraževanje, ne predstavlja pa obveznosti, na podlagi katere bi bilo edino mogoče uveljaviti te pravice (MVZT, 2011).

Ministrstvu je dodeljena stvarna pristojnost. Stvarna pristojnost opredeljuje, katere pravne zadeve po vsebini sme oziroma mora organ opravljati kot predpisane naloge. Na prvi stopnji vodi postopek priznavanja izobraževanja ministrstvo in odloča o upravni zadevi (ZUP, 16. člen).

Področje priznavanja in vrednotenja izobraževanja je urejeno z zakoni in podzakonskimi akti. Eden izmed najpomembnejših materialnih predpisov na tem področju, ki ureja postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja, je Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (MVZT, 2011).

RS je podpisnica Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (Zakon o ratifikaciji Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe št. 14/99, v nadaljevanju: Lizbonska konvencija). Skupaj s komplementarnimi dokumenti je najpomembnejši mednarodni pravni temelj, ki določa bistvena izhodišča pri urejanju sistemov priznavanja izobraževanja. V skladu s konvencijo mora RS zagotoviti usklajen in celovit sistem za zagotavljanje uporabe njenih določil. Med drugim so se vse države pogodbenice zavezale k ustanovitvi in vzdrževanju nacionalnih informacijskih centrov, katerih namen je izmenjava informacij med pogodbenicami: o visokem šolstvu, kvalifikacijah in postopkih priznavanja v skladu z nacionalnimi zakoni ter predpisi. Leta 1993 so se nacionalni centri povezali v mrežo ENIC (European Network of Information Centres), v kateri je več kot 50 držav, že od leta 1984 pa deluje mreža NARIC (National Academic Recognition Information Centres) (enic-naric.net). Nastala je na pobudo Evropske komisije in jo sestavljajo informacijski centri držav članic in pridruženih članic EU. Sodelovanje v mrežah že poteka na podlagi veljavnega ZPVI, ki določa, da se na MVZT organizira informacijski center, ki v okviru RS in v mednarodnih okvirih opravlja naloge informacijske točke ter naloge na področju priznavanja in vrednotenja izobraževanja. Te naloge opravlja notranja organizacijska enota MVZT – Sektor za priznavanje izobraževanja v Direktoratu za visoko šolstvo.

Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/2004) omogoča naslednje postopke:

- priznavanje za namen zaposlovanja v RS,
- priznavanje za namen nadaljevanja izobraževanja v RS,
- odločitev o uporabi v tujini pridobljenega naziva oziroma naslova,
- vrednotenje tuje listine o izobraževanju,
- vrednotenje slovenske listine o izobraževanju,
- vrednotenje listine o izobraževanju, izdane pred 25. 6. 1991 v nekdanji republiki SFRJ.

Pravna podlaga v postopkih priznavanja izobraževanja je poleg obstoječega Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja tudi Pravilnik o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja (Uradni list RS, št. 6/2005, 98/2009). Postopki priznavanja izobraževanja se vodijo v skladu z določili Zakona o splošnem upravnem postopku, vsebinsko pa se tuje izobraževanje uvršča v slovenski šolski sistem na podlagi ZPVI v povezavi z zakonodajo, ki ureja visoko, višje, srednje in poklicno izobraževanje. Pri priznavanju v tujini pridobljenega strokovnega oziroma znanstvenega naslova se uporablja Zakon o strokovnih in znanstvenih naslovih (Uradni list RS, št. 61/2006).

Postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja uvrščamo med posebne upravne postopke, saj so določena načela drugače urejena kot po ZUP-u. ZUP se uporablja dopolnilno z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja. Uporablja se v primeru, če področni zakon posameznega procesnega vprašanja ne uredi drugače.

Postopek priznavanja izobraževanja je upravna zadeva, saj vsebuje vse tri elemente, ki so potrebni, da je zadeva upravna. Prvi pogoj je, da v postopku odloča oblastni organ, ki je v postopku priznavanja ministrstvo, v postopku nadaljevanja izobraževanja pa nosilec javnih pooblastil; drugi pogoj je, da gre za predmet pravic, obveznosti in pravnih koristi s področja upravnega prava; tretji pogoj pa določa, da obstaja kolizija med interesom stranke in javnim interesom (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 13).

Interes stranke v postopku za namen nadaljevanja izobraževanja je, da na podlagi tuje listine o izobraževanju z odločbo pridobi pravico do nadaljevanja izobraževanja v Sloveniji. Interes stranke v postopku za namen zaposlovanja je, da na podlagi tuje listine o izobraževanju z odločbo pridobi pravico za vključitev na trg dela.

Javni interes je interes splošnega pomena za vse prebivalce. Javne zadeve so uzakonjene in se uveljavljajo prek države. Organ ugotavlja in presoja obstoj javnega interesa (Grafe-nauer in Breznik, 2009, str. 33).

Javni interes družbe je čimbolj izobraženo in usposobljeno prebivalstvo, ki je pomembno za vzdržno gospodarsko rast. Mobilnost je ključnega pomena, saj tuji kader pripomore k ustvarjanju boljših odnosov s tujino, doprinese nove načine razmišljanja ter metode reševanja težav, drugačne pristope vodenja, motiviranja delavcev (M. D. revija, 2011).

Potrebna je previdnost, saj listine, ki ne dosegajo osnovnih zakonskih postavk, niso predmet postopka priznavanja. Tovrstne listine ne določajo javnoveljavne stopnje izobrazbe in jih tudi ni mogoče priznati v postopku. Delodajalci lahko kljub temu listine upoštevajo ob sklenitvi delovnega razmerja. Le javnoveljavne listine dajejo uradno javnoveljavno stopnjo izobrazbe, zato je pomembno, da sta tako institucija kot program akreditirana (Slovenci, 2011).

Diploma oziroma spričevala veljajo za javne listine in imajo po 179. členu ZUP pravno naravo potrdil o podatkih iz uradnih evidenc, saj so šole javne službe nosilcev javnih pooblastil. Diploma ima pravno naravo potrdila, torej je ni mogoče razveljaviti, možna pa je obnova postopka oziroma presoja zakonitosti postopka pridobitve oziroma podelitve določenega naslova (Kovač, 2009, str. 8).

Postopek priznavanja izobraževanja je upravna zadeva, saj 2. člen ZUP določa, da je upravna zadeva tista, v kateri se odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi. Upravno zadevo o neki stvari lahko organ vodi, odloča v upravnem postopku, če je določeno s predpisom (ZUP, 2. člen).

Bistveno pri upravnih postopkih je, da se ob upoštevanju posameznikove upravne pravice ščiti in upošteva tudi javni interes ter stranke ne uveljavljajo svojih pravic v škodo pravic drugih in tudi ne v nasprotju z javno koristjo (ZUP, 7. člen).

V primeru, da se predmet postopka deregulira, se pravi, da upravna stvar ne bi bila več javnopravna pravica ali pravna korist, se ne bi izdajali akti, niti mnenja, niti odločbe. V tem primeru, bi odločitve prepustili zasebnemu pravu, zlasti iz naslova delovnih razmerij (Upravna svetovalnica, 2011).

ZUP se v postopkih uporablja smiselno. Namen tega je, da se v postopkih zagotovijo minimalni postopkovni standardi odločanja in varstva pravic udeležencev v teh postopkih (Jerovšek, 2007, str. 11).

3.3 PREHOD IZ NOSTRIFIKACIJE V POSTOPEK PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA

V letih od 1950 do 1970 se je uveljavil sistem nostrifikacije oziroma enakovrednosti. V letu 2004 je podoben koncept enakovrednosti s priznavanjem izobraževanja začel veljati tudi pri nas z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja. Pri tem se je ohranil institut ugotavljanja enakovrednosti tujega naziva oziroma naslova s slovenskim, kar pa je ostanek stare logike enakovrednosti. Zaradi naglega razvoja izobraževalnih sistemov, uvedbe bolonjske reforme, se pravi ustvarjanja enotnega visokošolskega evropskega prostora, mednarodne primerljivosti, interdisciplinarnosti, zagotavljanja kakovosti v izobraževanju, zagotavljanja enakih možnosti, zagotavljanja mobilnosti, korektnosti, dostopnosti postopka in drugih sprememb so od 90. let naprej nacionalni informacijski centri pričeli prevzemati koncepte sprejemanja, ki pomenijo, da se tuja kvalifikacija določene ravni ne prizna kot istovrstna, zato je sprejeta takšna, kot je v državi izvora, kljub manjšim razlikam glede nacionalnih sistemov izobraževanja (MVZT, 2011).

V sedanjem sistemu priznavanja in vrednotenja izobraževanja ni več mogoče nostrificirati (ponašiti) listine o izobraževanju, pridobljene v tujini, z listino o izobraževanju, pridobljeno v Republiki Sloveniji v celoti, ki jo je le-ta predstavljala in enotno za vsak namen, saj se izobraževanja med sabo, tudi če so na primerljivi stopnji na nacionalnih ali mednarodnih lestvicah, lahko bistveno razlikujejo v posameznih pravicah, ki jih z enim ali več različnimi zaključki imetniku podeljujejo. Bistvena razlika med prejšnjim in novim načinom priznavanja oziroma vrednotenja je ta, da se skozi priznavanje, kot ga opredeljuje trenutni zakon, lahko priznavajo posamezne pravice, ki izhajajo iz listin o izobraževanju, kar omogoča poenostavitev postopka in hitrejše vključevanje posameznika s tujo listino o izobraževanju v delovno ali izobraževalno okolje v Sloveniji. Razlika je tudi ta, da se v postopku priznavanja za namen zaposlovanja odloči tudi o uporabi tujega strokovnega naslova, hkrati pa omogoči ob izpolnjevanju ustreznih pogojev uporabljati ustreznega slovenskega (MVZT, 2004, str. 25).

4 UDELEŽENCI V UPRAVNEM POSTOPKU PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA IZOBRAŽEVANJA

Pri upravnem postopku priznavanja in vrednotenja izobraževanja gre za dve temeljni pravici, ki izhajata iz izobraževanja: pravico nadaljevati izobraževanje na višjem ali enakem nivoju, kot ga izkazuje listina (ZPVI, 7. člen), in pravico opravljati poklic, za katerega je bil imetnik v kraju izvora listine z njo usposobljen (ZPVI, 10. člen).

Po upravnem postopku morajo postopati upravni in drugi državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil. Organi odločajo o konkretnih upravnih zadevah na določenem upravnem območju in odločajo o upravnih zadevah vedno, kadar se je potrebno odločiti o pravicah, obveznostih in pravnih koristih fizičnih ali pravnih oseb (Štriker, 2011 str. 7).

4.1 ORGAN V POSTOPKU NADALJEVANJA IZOBRAŽEVANJA

V postopku priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja se imetniku listine z odločbo prizna pravica do nadaljevanja izobraževanja v Republiki Sloveniji. Imetnika listine se na podlagi odločbe vpiše oziroma vključi v izobraževalni program glede na njegov zahtevek, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki v Republiki Sloveniji urejajo vpise, prestopne oziroma prehode med izobraževalnimi programi (ZPVI, 7. člen).

Organ v postopku je šola oziroma druga vzgojnoizobraževalna organizacija ali visokošolski zavod v Republiki Sloveniji, na katerem želi imetnik listine nadaljevati izobraževanje (ZPVI, 8. člen).

Določba 1. člena ZUP pravi, da se javno pooblastilo za postopanje in odločanje v upravnih stvareh podeli z zakonom (ZUP, 1. člen).

Javno pooblastilo za postopanje in odločanje v upravnih stvareh ministrstvo podeli šolam in drugim vzgojnoizobraževalnim organizacijam. Šole morajo imenovati pooblaščen osebo, zaposleno v svetovalni, vpisni oziroma mednarodni službi, za vodenje postopkov priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja na šoli. Ime pooblaščen osebe na šoli mora šola v 30. dneh od njenega imenovanja posredovati pristojnemu ministrstvu (ZPVI, 16. člen).

Nosilci javnih pooblastil izdajajo potrdila in druge listine, o katerih vodijo uradno evidenco. Uradna evidenca je vzpostavljena na podlagi zakona, podzakonskega predpisa ali splošnega akta. Potrdila in druge listine o dejstvih, morajo biti v skladu s podatki iz uradne evidence. Takšna potrdila veljajo za javne listine (ZUP, 179. člen).

Šole vodijo evidence odločb, izdanih v postopkih priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja.

Evidenca mora v skladu s 3. odstavkom 17. člena zakona obsegati:

- podatke o osebi, na katero se odločba nanaša: osebno ime, spol, državljanstvo;
- podatke o listini: ime listine o izobraževanju, na podlagi katere je bila izdana odločba, država izdaje listine o izobraževanju ter ime ustanove, ki je izdala listino;
- podatke o izobraževalnem programu, v katerega se oseba, na katero se odločba nanaša, vključuje.

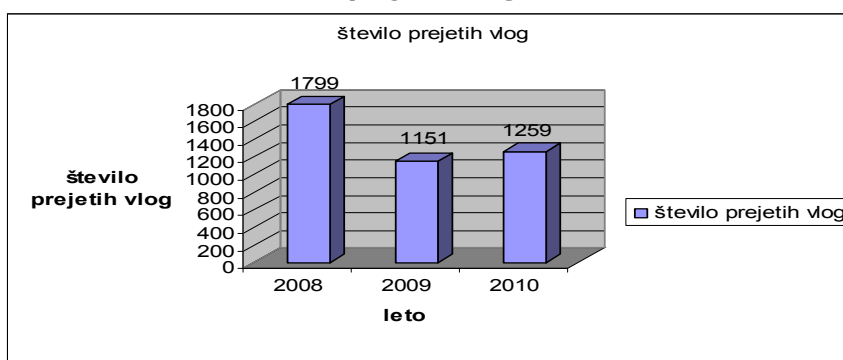
4.2 ORGAN V POSTOPKU PRIZNAVANJA IN VREDNOTENJA

ZUP v 5. členu opredeljuje pomen izrazov organ in uradna oseba. S terminom organ je mišljen organ državne uprave ali drug državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti in nosilec javnih pooblastil, ki mu zakon daje pristojnost za odločanje v upravni zadevi. Z uradno osebo pa je mišljena oseba, ki je v skladu z zakonom pooblaščen za odločanje o upravni zadevi (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 153).

Pri postopku priznavanja in nadaljevanja izobraževanja razumemo organ kot državni organ. V tem primeru je ministrstvo. Naloge in pristojnosti Sektorja za priznavanje izobraževanja so:

- vodenje postopkov priznavanja v tujini pridobljenih šolskih spričeval in diplom v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/2004, v nadaljevanju besedila ZPVI),
- vodenje postopkov vrednotenja v skladu z ZPVI,
- vodenje evidenc in skrb za informacije javnega značaja v skladu z ZPVI,
- zbiranje in posredovanje informacij o visokošolskih sistemih, kvalifikacijah v visokem šolstvu doma in v tujini, zbiranje informacij o sistemih priznavanja tujih šolskih listin,
- mednarodno sodelovanje v mrežah ENIC/NARIC,
- svetovanje,
- izobraževanje oseb, ki so pooblaščen za vodenje postopkov priznavanja,
- druge naloge v povezavi s priznavanjem izobraževanja (www.mvzt.gov.si).

Grafikon 1: Število vseh prejetih vlog v letih 2008, 2009, 2010

Vir: MVZT

4.3 VLAGATELJ

Priznavanje je vezano na individualno izobraževanje in pravice posameznika, imetnika tuje listine o izobraževanju. Za vrednotenje lahko zaprosijo pravne osebe ali kdor izkaže javni interes s predložitvijo soglasja imetnika listine. To so lahko: delodajalec, zavod za zaposlovanje, štipenditor.

47. člen ZUP pravi, da so zakoniti zastopniki mladoletne osebe starši in opravljajo vsa procesna dejanja (ZUP, 47. člen). ZPVI pa v 4. členu določa, da je stranka v postopku priznavanja tujega izobraževanja imetnik listine; v primeru, da stranka nima opravilne sposobnosti, pa lahko vlogo vloži njen zakoniti zastopnik (ZPVI, 4. člen).

Stranka oziroma njen zakoniti zastopnik lahko določi pooblaščenca, ki jo zastopa v postopku (ZUP, 53. člen).

V postopku vrednotenja je predvideno, da lahko vsak zaprosi za opredelitev tujega izobraževanja, šole, ustanove, izobraževalnega sistema, nazivov poklicne, strokovne izobrazbe ter strokovnih in znanstvenih naslovov na splošno. To so podatki, ki jih lahko pri uveljavljanju posameznih pravic ali interesov na ministrstvu pridobijo tako fizične kot pravne osebe v Sloveniji ali v tujini. Vrednotenje je namenjeno tudi funkciji svetovanja za namen izobraževanja v tujini in sodelovanju Slovenije v mednarodnih mrežah centrov za priznavanje. V primeru, da gre za vrednotenje posameznega izobraževanja (za konkretno osebo in konkretno listino), pa je potrebno v primeru, da pridobiva informacijo tretja oseba, izkazati soglasje imetnika listine za pridobivanje take informacije.

5 FAZE POSTOPKA

5.1 ZAČETEK POSTOPKA IN VLOGA

Po ZPVI so predpostavke za začetek postopka priznavanja:

- akreditiranost institucije, ki izvaja študijski program;
- akreditiranost študijskega programa,
- da izobraževanje daje formalno javno veljavno stopnjo izobrazbe;
- predložena listina mora biti listina o v celoti opravljenem izobraževanju.

Akreditacija je postopek, s katerim država izdajateljica listine o izobraževanju vrednoti kvaliteto izobraževanja institucije in programa tako, da ugotavlja zadoščanje minimalnim standardom kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja v skladu z nacionalno zakonodajo. Z akreditacijo država jamči za kvaliteto programa in izobraževalne institucije, ki je izdala listino o izobraževanju, in priznava izobraževanje kot del javno veljavnega šolskega sistema države (MVZT, 2011).

Vloga se vloži na zahtevo stranke in v pisni obliki, ki se vloži v vložišču MVZT, lahko pa se pošlje po pošti na naslov MVZT. Vloga se lahko vloži osebno na vsak delavnik med poslovnim časom.

Vloga mora biti razumljiva in mora obsegati vse, kar je potrebno za obravnavo. V primeru, če vloga ni popolna, se v roku petih dni zahteva odpravo pomanjkljivosti in določi rok za dopolnitev vloge. Stranki se osebno po ZUP pošlje zahtevo za dopolnitev vloge. V primeru, da stranka vloge do določenega roka ne dopolni, niti ne zaprosi za podaljšanje roka, se vloga s sklepom zavrže. S sklepom se zavrže tudi zadeva, ki ni upravna zadeva, in zadeva, o kateri ni mogoče odločati v upravnem postopku.

Stranka ima pravico, da s svojim zahtevkom razpolaga in do izdaje odločbe na prvi stopnji razširi ali pa spremeni zahtevek v primeru, ko se zahtevki nanašajo na isto ali podobno dejanje in ko je za zahtevke stvarno pristojen isti organ. O spremembah se odloči s sklepom (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 149).

Stanka lahko delno ali v celoti umakne svojo zahtevo vsak čas med postopkom na prvi stopnji do vročitve odločbe, v času, ko teče pritožbeni rok, in med postopkom na drugi stopnji do vročitve odločbe (ZUP, 134. člen).

5.1.1 Jezik v postopku

Ustava RS v 11. členu določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina, na območjih občin, v katerih živi italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina (Ustava RS, 11. člen).

Ustavnim določbam o uradnem jeziku v Sloveniji sledi tudi ZUP, po katerem se upravni postopek vodi v slovenskem jeziku. Po ZUP imajo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti v postopku med organi zunaj območja, na katerem sta uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, pravico uporabljati svoj jezik (Grafenauer in Breznik, str. 299).

Upravni postopek se vodi v tistem jeziku, v katerem se vloži zahteva, vendar lahko stranka kadarkoli med postopkom zahteva vodenje postopka v jeziku narodne skupnosti. Ne glede na to, da ministrstvo ne posluje v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, lahko pripadniki narodnih skupnosti vložijo vlogo v svojem jeziku in uporabljajo v postopku svoj jezik. Stranke, ki ne znajo slovenskega jezika, imajo pravico, da spremljajo potek postopka po tolmaču (ZUP, 62. člen).

5.1.2 Zahtevek za namen zaposlovanja v Sloveniji

Priznavanje za namen zaposlovanja je upravni postopek, v katerem se imetniku tuje listine z odločbo ugotovi stopnja, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenskem sistemu izobraževanja, smer oziroma področje glede na zaključen tuji izobraževalni program, če je to navedeno na sami listini o izobraževanju, v tujini pridobljeni naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe, strokovni oziroma znanstveni naslov oziroma enakovrednost v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe in strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe in strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu (ZPVI, 10. člen).

Glede na namen priznavanja in vrednotenja izobraževanja se v skladu s tem zakonom poleg mednarodnih načel na tem področju smiselno uporabljajo naslednja merila (ZPVI, 3. člen):

- sistem šolanja,
- predmetnik, učni načrt oziroma izobraževalni program,
- učni dosežki,
- trajanje izobraževanja,
- pravice, ki izhajajo iz izobraževanja.

V določenih primerih se upoštevajo tudi druge okoliščine: npr. kako je država sama umestila staro predbolonjsko izobraževanje med nove bolonjske stopnje, glede na to, da je to presojala na podlagi enakih meril, kot jih določa 3. člen ZPVI (ZPVI, 3. člen).

V tujini pridobljeni naziv poklicne in strokovne izobrazbe ter strokovni oziroma znanstveni naslov se zapiše v izvirnem jeziku oziroma transkripciji, da se izogne zavajajočim in nedoslednim prevodom.

Pri ugotavljanju enakovrednosti naslovov gre za vsebinsko primerjavo med tujim programom in slovenskim primerljivim program, ki se izvaja in obstaja v RS. O enakovrednosti v tujini pridobljenega naziva poklicne in strokovne izobrazbe ter strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu nazivu poklicne in strokovne izobrazbe ter strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu je mogoče presoјati le v primeru, če v Republiki Sloveniji obstaja primerljiv izobraževalni program. V primeru, da se tak program v Republiki Sloveniji ne izvaja, bo imetniku listine še vedno priznana stopnja pridobljene izobrazbe in smer oziroma področje, če bo tako navedeno na listini o izobraževanju (www.mvzt.gov.si).

Največkrat se enakovrednost v tujini pridobljenega naslova ugotavlja predvsem za regulirane poklice. Regulirani poklici so poklici, za katere država (pristojno ministrstvo za delo) predpisuje posebne pogoje za opravljanje poklica.

Pravilnik o podrobnejših pravilih postopka priznavanja kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti je navedeno, da mora oseba, ki želi v RS opravljati poklic zdravnika, uporabljati tudi slovenski naslov doktor medicine. To pravico se lahko pridobi preko ugotavljanja enakovrednosti naslovov (Pravilnik, 3. člen)

Pred odločitvijo o enakovrednosti v tujini pridobljenega strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu, mora organ priznavanja pridobiti mnenje visokošolskega zavoda, ki v Sloveniji izvaja primerljiv študijski program. Strokovni oziroma znanstveni naslov je namreč del študijskega programa in zato tudi last izobraževalnih institucij. Organ priznavanja za namen zaposlovanja je ministrstvo, pristojno za šolstvo, tega ni pristojen presoјati, saj gre za vsebinsko komponento (MVZT, 2004, str. 31).

Vloga ministrstva je pri ugotavljanju enakovrednosti naslovov bolj posredniška, saj ministrstvo nikoli ne odloči mimo mnenja ali brez mnenja fakultete.

V postopku za namen zaposlovanja v Republiki Sloveniji se lahko odloči tudi samo o uporabi v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe ter strokovnega oziroma znanstvenega naslova. Ta zahtev se uporablja zelo redko, mišljen je bil v primerih tujih predavateljev, da lahko na gostovanju v Sloveniji na posvetih uporabljajo svoj, v tujini pridobljen osebni naslov. V praksi se je izkazalo, da predavatelji niso vlagali v postopek, ostali, ki so si želeli zaposliti v RS, pa so zahtevali to ugotovitev, kjer se je poleg naslova priznala tudi stopnja in smer izobraževanja.

Vloga za priznavanje izobraževanja za namen zaposlovanja (obrazec Z, priloge) Priloge (Pravilnik o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja, 5. člen):

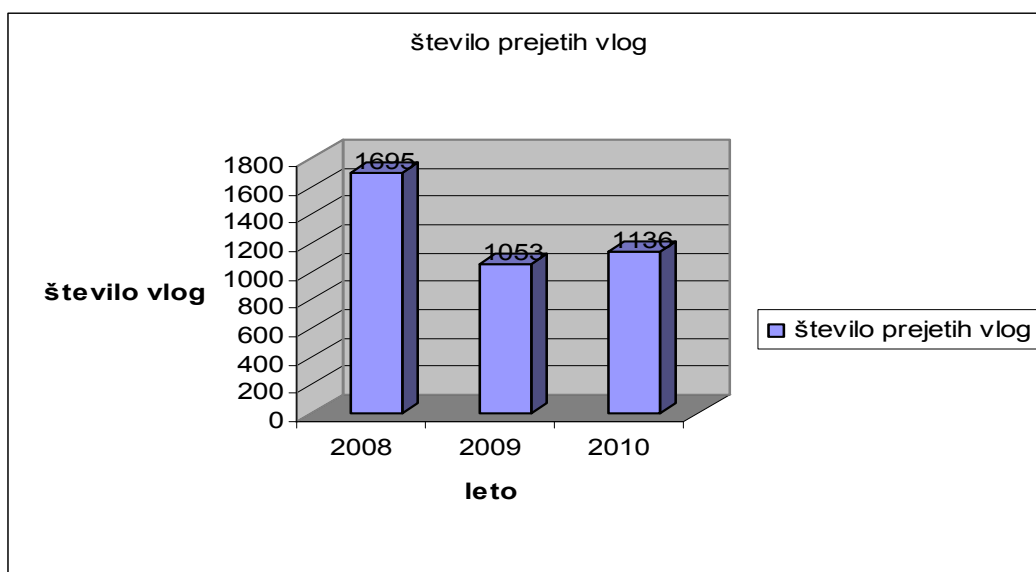
- listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvirniku oziroma njen duplikat ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvirno listino;
- fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alineje,
- overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alineje,
- letna spričevala, indeks ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja,
- kratek kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj.

Organ lahko zahteva, da vlagatelj predloži dodatna dokazila, če so potrebna za presojo vloge (Pravilnik o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja, 6. člen).

»Postopek se vodi v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/2006-UPB , 105/0206-ZUS-1, 126/2007, 65/2008, 47/2009, 48/2009 in 8/2010). Odločba se izda najkasneje v dveh mesecih od dneva, ko je bila vloga popolna. Na odločbo se ni možno pritožiti, možen pa je upravni spor – tožbo se vložijo pri pristojnem upravnem sodišču« (MVZT, 2011).

V primeru, da je vloga nepopolna ali nerazumljiva, mora organ v roku petih delovnih dni zahtevati, da se pomanjkljivosti odpravijo in se določi nov rok, v katerem mora stranka vlogo dopolniti oziroma popraviti. Ko odpravi pomanjkljivosti oziroma ko je vloga popolna, se šteje, da je bila vloga vložena. V primeru, da stranka v določenem roku pomanjkljivosti ne odpravi, organ vlogo zavrže s sklepom (Virant in Kovač, 2010, str. 106).

Grafikon 2: Prejete vloge za namen zaposlovanja v letu 2008, 2009, 2010

Vir: MVZT

5.1.3 Zahtevak za namen nadaljevanja izobraževanja

Pri priznavanju za namen nadaljevanja izobraževanja gre za postopek ugotavljanja pravic, ki jih imetniku daje listina o izobraževanju ali študiju v državi izvora, hkrati pa za postopek vsebinskega ugotavljanja zagotovljenih temeljev za uspešno nadaljevanje izobraževanja v določenem izobraževalnem oziroma študijskem programu v Sloveniji (ZPVI, 8. člen).

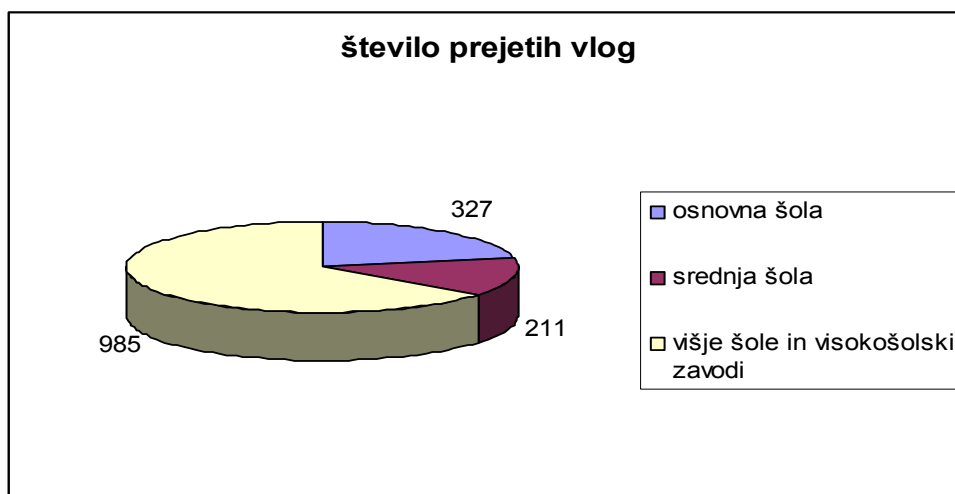
V tem postopku stranka uveljavlja pravico do nadaljevanja izobraževanja ali prekvalifikacije, in za ta postopek je pristojna tista izobraževalna ustanova, kjer stranka želi nadaljevati izobraževanje. Postopek vključevanja v izobraževalni program neposredno na podlagi tuje listine teče na osnovnih, srednjih šolah, univerzah in zavodih. Izobraževalna institucija izda odločbo, na podlagi katere imetnika listine vključi v ustrezen izobraževalni program.

Največja težava je v praksi vključevanje šoloobveznih otrok. Kriterij za vključitev v osnovno šolo je kraj, kjer se otrok in družina nahajata. Težava pa se pojavi, ko imajo starši in otroci dokumente z različnimi navedbami prebivališč ali pa so celo brez ustreznih dokazil o prebivališču in državljanstvu. Da se otrok s tujimi listinami o izobraževanju vključi v šolo, se upoštevajo že pridobljena potrdila oziroma spričevala o predhodnem izobraževanju in starost otroka pa tudi poznavanje slovenskega jezika (MVZT, 2011).

Vloga za priznavanje izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja (obrazec N-priloge) Priloge:

- listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvirniku oziroma njen duplikat ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvirno listino;
- fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alineje,
- overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alineje,
- letna spričevala, indeks ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja,
- kratek kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj.

Grafikon 3: Prejete vloge za namen nadaljevanja izobraževanja 2010

Vir: MVZT

5.1.4 Zahtevek za vrednotenje izobraževanja

V postopku vrednotenja izobraževanja se ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi fizične ali pravne osebe (ZUP, 2. člen). Prav tako ni nobenih potencialnih konfliktov in kolizij med interesom stranke ter javnim interesom. Zato vrednotenje izobraževanja ni upravni postopek.

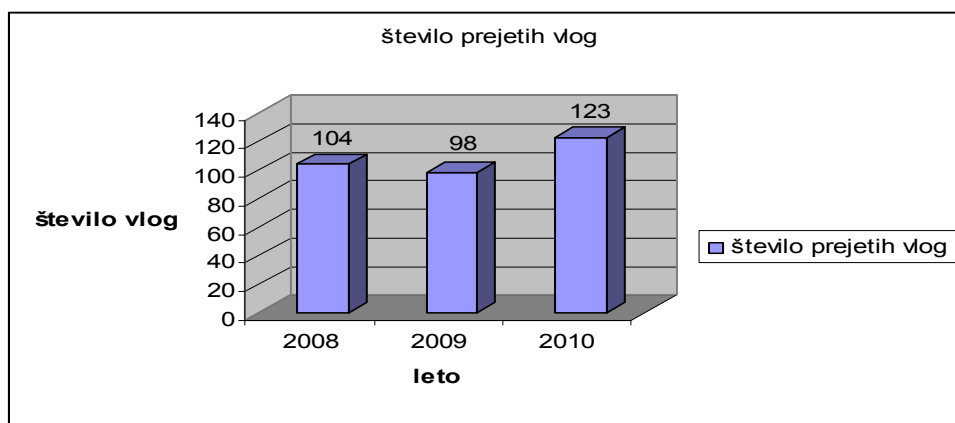
V tem postopku se izda mnenje o veljavnosti izobraževalnega programa po predpisih države, ki je listino o izobraževanju izdala; o stopnji, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenskem sistemu izobraževanja; smeri oziroma področju tujega izobraževalnega programa, o v tujini pridobljenem nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe ter o strokovnem in znanstvenem naslovu, enakovrednosti v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe oziroma o opravljenem delu izobraževalnega programa, v katerem želi imetnik tuje listine nadaljevati izobraževanje v Republiki Sloveniji. Mnenje se ne šteje kot zavezujoče, saj je to le mnenje pristojnega organa (MVZT, 2011).

Mnenje se lahko izda tudi o javni veljavnosti slovenskih izobraževalnih programov, stopnjah in smereh izobraževanja v Republiki Sloveniji, nazivih poklicne in strokovne izobrazbe, o strokovnih oziroma znanstvenih naslovih ter opravljenih delih izobraževalnih programov v Republiki Sloveniji (ZPVI, 13. člen).

Vloga za priznavanje izobraževanja za namen vrednotenja izobraževanja (obrazec V-priloge) Priloge:

- listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvorniku oziroma njen duplikat ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvorno listino;
- fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alineje,
- overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alineje,
- letna spričevala, indeks ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja,
- kratek kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj.

Grafikon 4: Vloge za vrednotenje izobraževanja za leto 2008, 2009 in 2010

Vir: MVZT

5.1.5 Zahtevek za vrednotenje listine o izobraževanju, izdane pred 25. 6. 1991 v nekdanjih republikah SFRJ

Postopek vrednotenja listine o izobraževanju, izdane pred 25. 6. 1991, prav tako ni upravnna zadeva. V postopku vrednotenja izobraževanja se izda mnenje o vrednotenju listine o izobraževanju, ki je bila izdana v nekdanjih republikah SFRJ pred 25. 6. 1991, in sicer o primerljivosti stopnje in smeri pridobljene izobrazbe v nekdanjih republikah SFRJ pred 25. 6. 1991 s primerljivo stopnjo in smerjo v Republiki Sloveniji.

Priznavanje listin o izobraževanju v tem primeru namreč ni možno, ker so te listine v Republiki Sloveniji z Ustavo RS veljavne in niti ni potrebno.

Vloga za namen vrednotenja izobraževanja (obrazec V- priloge)

Priloge:

- listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvirniku oziroma njen duplikat ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvirno listino;
- fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alineje,
- overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alineje,
- letna spričevala, indeks ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja,
- kratek kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj.

5.2 UGOTOVITVENI IN DOKAZNI POSTOPEK V POSTOPKU PRIZNAVANJA IZOBRAŽEVANJA

5.2.1 Ugotovitveni postopek

Z ugotovitvenim postopkom se ugotovijo vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembni za odločitve v upravni zadevi in stranke. S tem postopkom se strankam omogoči, da uveljavijo in zavarujejo svoje pravice ter pravne koristi. V 143. členu ZUP določa, da mora uradna oseba, ki vodi postopek, po potrebi opozoriti stranko na njene pravice v postopku in na pravne posledice njenih dejanj ali opustitve le-teh v postopku. Uradna oseba mora poskrbeti, da je opozorilo stranki ustrezno zabeleženo (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 428).

Ugotovitveni postopek se izvede po skrajšanem ugotovitvenem postopku. Zanj je značilno, da se ne izvede zaslišanje stranke, niti ni ustne obravnave niti se ne izvajajo dokazi s pričami in izvedenci ter ogledi. Uradna oseba na podlagi podatkov v vlogi lahko ugotovi dejansko stanje (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 157).

Za posebni ugotovitveni postopek je značilno, da se izvede za ugotovitev dejstev in okoliščin. Značilno je, da uradna oseba odreja vrsto, kraj, način, roke in čas ugotovitvenih in dokaznih dejanj. V ugotovitvenem postopku ima stranka na obravnavi ali zunaj nje pravico, da navaja nova dejstva in nove okoliščine, se izreče o vseh predlogih in ponujenih dokazih, se lahko seznanja z vsebino spisa ugotovitvenega postopka (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 158).

Uradna oseba lahko od stranke zahteva, da mora za svoje navedbe predlagati dokaze in jih predložiti, če jih organ nima ali jih ne more dobiti (ZUP, 140. člen).

Glede na namen priznavanja in vrednotenja izobraževanja se poleg mednarodnih načel na tem področju smiselno uporabljajo naslednja merila (ZPVI, 3. člen):

- sistem šolanja,
- predmetnik, učni načrt oziroma izobraževalni program,
- učni dosežki,
- trajanje izobraževanja,
- pravice, ki iz izobraževanja izhajajo.

Pri odločanju glede na zahtevek lahko organ upošteva tudi druge okoliščine, ki so pomembne za priznavanje izobraževanja, na primer dejstvo, da je bilo imetniku listine izobraževanje že priznано v drugi državi, starost imetnika listine o izobraževanju in podobno (ZPVI, 3. člen).

Stranke imajo pravico do vpogleda v dokumente zadeve in lahko na svoje stroške prepisujejo ali preslikajo ali pregledajo dokumente, vse to pod nadzorom uradne osebe. Vsakdo

lahko v skladu z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, ustno ali pisno zahteva od organa, da mu omogoči dostop do informacij javnega značaja (ZUP, 82. člen).

Uradna oseba, ki vodi postopek, lahko med postopkom ves čas ugotavlja dejansko stanje in izvaja dokaze o vseh dejstvih, pomembnih za izdajo odločbe, tudi tistih, ki v postopku še niso bila navedena. Uradna oseba, ki vodi postopek, odredi po uradni dolžnosti izvedbo vsakega dokaza, če spozna, da je to potrebno za razjasnitev zadeve (ZUP, 139. člen).

5.2.2 Dokazovanje

Glede dokazovanja in dokazil je določeno, da se dejstva, na podlagi katerih se izda odločba, ugotovijo z dokazi. Kot dokaz se uporabi vse, kar je primerno za ugotavljanje stanja zadeve in kar ustreza posameznemu primeru, zlasti pa listine, priče, izjave stranke, izvedencev in ogledi (ZUP, 164. člen).

»Dokazovanje pomeni dejavnost, ki obsega zbiranje, izpeljavo in presojo dokazov, pomeni dejavnost ugotavljanja resničnosti dejstev, predmet dokazovanja pa so dejstva, obstoj katerih je pomemben za izdajo odločbe. Namen dokazovanja je, da se uradna oseba prepriča o resničnosti ali neresničnosti dejstev in okoliščin« (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 456).

ZUP v 9. členu določa, da je potrebno pred izdajo odločbe dati stranki možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so za odločitev pomembne. Stranke se poziva, v kolikor predložijo pravno relevantna dejstva in dokaze, ki bi utegnili vplivati na izpeljani ugotovljeni postopek ter vplivati na popolnoma in pravilno ugotovljeno dejansko stanje, le-te predložijo v roku 15 dni od prejetja poziv (ZUP, 9. člen).

Opozoriti je potrebno, da načelo zaslišanja stranke po 9. členu ZUP, kamor sodi tudi možnost stranke, da se izjavi o vseh pravno relevantnih dejstvih in okoliščinah, ne smemo zamenjevati z izjavo stranke (ZUP, 188. člen), ki predstavlja samostojno dokazno sredstvo, kadar ni na voljo drugih dokazov.

5.2.3 Listine

Poznamo javne in zasebne listine. V tem postopku bom opredelila javne listine, saj so to tiste listine, ki jih v predpisani obliki in v mejah svoje pristojnosti izda pristojni organ, dokazujejo pa tisto, kar se v njih potrjuje ali odloča. Javna listina je tista listina, ki izpolnjuje pogoje glede (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 461):

- izdajatelja – listino mora izdati državni organ, organ lokalne skupnosti ali nosilci javnih pooblastil (ti izdajajo listine le v mejah pristojnosti);
- oblike – izdana mora biti v predpisani obliki;
- vsebine – z javno listino se nekaj potrjuje ali odloča.

Vsaka listina mora biti po svojem zunanjem videzu pristna, neoporečna.

Predmet priznavanja je po ZPVI listina o v celoti opravljenem izobraževalnem programu. Po ZPVI je listina o izobraževanju spričevalo, diploma ali druga listina, s katero imetnica ali imetnik dokazuje v celoti ali deloma opravljen izobraževalni program oziroma obveznosti po programu za pridobitev izobrazbe (ZPVI, 2. člen).

- Listina o izobraževanju je spričevalo, diploma ali druga listina, s katero imetnica ali imetnik (v nadaljevanju imetnik listine) izkazuje opravljeno izobraževanje.
- Listina o v celoti opravljenem izobraževalnem programu je spričevalo, diploma ali druga listina o opravljenem akreditiranem izobraževalnem programu na akreditirani izobraževalni instituciji v skladu s predpisi države, ki je listino izdala. Kot taka listina se šteje tudi dokazilo o zaključenem akreditiranem programu, ki ga skupaj izvaja več akreditiranih izobraževalnih institucij.
- Listina o deloma opravljenem izobraževalnem programu je spričevalo, diploma ali druga listina o pridobljenih študijskih kreditnih točkah, opravljenih letnikih, semestrih, izpiti, modulih, delih izobraževalnega programa oziroma o opravljenih obveznostih po programu za pridobitev izobrazbe, ki jo izda izobraževalna institucija.

»V postopkih priznavanja in vrednotenja se obravnavajo tiste tuje javne listine o izobraževanju, ki so overjene v skladu z veljavno zakonodajo Republike Slovenije. Z Zakonom o overitvi javnih listin v mednarodnem prometu (Uradni list RS, št. 64/2001) je določeno, da se tuje javne listine, če z mednarodno pogodbo ni določeno drugače, lahko uporabljajo v Republiki Sloveniji, če jih po predhodnih overitvah v državi izvora listine, overi ministrstvo Republike Slovenije, pristojno za zunanje zadeve oziroma diplomatsko ali konzularno predstavništvo Republike Slovenije v tujini« (MVZT, 2011).

»Tuje listine, ki so izdane v državah, ki so sprejele Haaško konvencijo o odpravi potrebe legalizacije tujih javnih listin (Uradni list, FLRJ – MP, št. 10/62), overjajo organi, ki jih skladno s 6. členom te konvencije določi država izvora listine in nadaljnje overitve pri ministrstvu Republike Slovenije, pristojnem za zunanje zadeve, oziroma pri diplomatskem ali konzularnem predstavništvu Republike Slovenije v tujini niso potrebne« (MVZT, 2011).

Imetniki tujih listin o izobraževanju imajo dostikrat težave s pridobivanjem legalizacije, saj so ti že v Sloveniji, nakar se ugotovi, da njihove listine niso legalizirane. Potrebno je pridobiti legalizacijo, kar je povezano tudi z dodatnimi stroški (npr. vrnitev v državo izvora listine in pridobitev legalizacije). Primer: diplomantka Heritage Science na University College London uspešno zaključi izobraževanje v tujini in se vrne v Slovenijo, vloži zahtevek za priznavanje izobraževanja, nakar se ugotovi, da nima legalizirane listine o izobraževanju. Legalizacija pomeni, da je listina javnoveljavna v mednarodnem prometu in le z listino, ki je opremljena z žigom Apostille, ki ga stranka pridobi na javnem notariatu v državi izvora listine, se lahko postopek nadaljuje.

Javne listine, izdane v tujih državah, se ob pogoju vzajemnosti štejejo za javne tudi v RS, če so overjene. Tujim listinam mora biti priložen tudi overjen prevod, če je potrebno (177. člen ZUP). Odvisno je od tega, ali uradna oseba in stranke vsebino tuje listine razumejo. Poznane tuje listine na obrazcih se praviloma ne prevajajo (Jerovšek, 2007, str. 86).

V primeru, da strokovni sodelavec sumi v pristnost listine, je uradna oseba dolžna podati prijavo pristojnemu kazenskemu organu v reševanje oziroma so vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, če so o njih obveščeni ali vedo zanje. V takšnem primeru ministrstvo zadevo preda tožilstvu. Uradnik, ki rešuje zadevo, je v postopku sodne obravnave vabljen kot priča.

Strokovni sodelavci prepoznavajo ponarejene listine po: lastnosti papirja in obliki (glede na starost listine), preverjanju izdajatelja (problemi držav bivše SFRJ, Kosova), pisavi (izobraženega človeka), podpisih, žigih (morebitne slovnične napake), pozornosti na fotokopije (obrisi prekrivanih podatkov), uporabnosti lastne zbirke že ugotovljenih ponarejenih listin.

5.2.4 Uradne evidence

Potrdila so materialni akti in jih štejemo kot dokazna sredstva. To so potrdila o podatkih iz uradnih evidenc. Potrdilo ni upravni akt, saj ne odloča o pravici oziroma obveznosti. Potrdilo začne veljati takoj po izdaji. Spričevalo ali diploma se štejeta kot potrdili iz uradne evidence, saj šola oziroma vzgojnoizobraževalna organizacija vodi uradno evidenco (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 167).

5.3 ODLOČBE IN SKLEPI

Po končanem in ugotovitvenem in dokaznem postopku sledi izdaja upravnega akta o upravni zadevi. Med postopkom organ izdaja procesne sklepe, na koncu postopka pa upravni akt odločbo. Med upravne akte štejemo odločbo ali sklep. Akta sta oblastna, konkretna in posamična, saj organ na podlagi abstraktnega splošnega predpisa ureja posamično zadevo določene stranke. Odločba je tudi formalni pravni akt – obličen upravni akt, saj mora biti izdana v pisni obliki in mora imeti predpisane sestavne dele (Jerovšek, 2007, str. 92).

Odločba se izda v upravnem postopku, je konkretni upravni akt, s katerim organ odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi stranke. Odločba se izda ob zaključku postopka na prvi stopnji (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 180).

V postopku priznavanja izobraževanja se izdaja tudičasna diploma. Na podlagi potrdila o diplomiranju se izdačasna odločba, ki velja do predložitve listine – diplome. Časna odločba velja do izdaje odločbe o glavni zadevi in je samostojna glede pritožbe. Z izdajo glavne odločbe se razveljavičasna odločba (ZUP, 221. člen).

Delna odločba se izda v primeru, ko so posamezni zahtevki primerni za odločitev, in tako organ izda odločbo samo o teh zahtevkih (ZUP, 219. člen). Primer: odloči se o zahtevku glede stopnje izobrazbe, smeri izobrazbe in naziva poklicne izobrazbe glede na zaključen tuji izobraževalni program. Zahtevak je ločljiv od zahtevka za ugotovitev enakovrednosti naziva poklicne izobrazbe, pridobljene v tujini, ki pa še ni primeren za odločitev, saj so potrebne dodatne informacije o izobraževanju (Sodišče, 2011).

V postopku priznavanja izobraževanja za namen zaposlovanja lahko stranka zahteva enakovrednost v tujini pridobljenega strokovnega ali znanstvenega naslova slovenskemu strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu, za to pa mora organ priznavanja pridobiti mnenje visokošolskega zavoda, ki v Sloveniji izvaja primerljiv program (MVZT, 2004, str. 31).

Visokošolski organ, ki v Sloveniji izvaja primerljiv program, mora na zahtevo stranke na podlagi dokumentov, ki jih je k vlogi priložila stranka, v roku 30. dni izdati mnenje in če je potrebno, določiti obveznosti, ki jih je še potrebno opraviti za pridobitev naslova oziroma naziva (ZPVI, 11. člen).

V primeru, da mnenje visokošolskega zavoda ni izdano v roku tridesetih dni od dneva prejema zahteve in ne posreduje mnenja, se šteje, da soglaša z odločitvijo ministrstva (ZPVI, 11. člen). Postopek se nadaljuje brez mnenja. Seveda mora organ, če se v odločbi ne upošteva mnenja, v obrazložitvi pojasniti, zakaj mnenja ni upošteval (Jerovšek, 2007, str. 97).

V praksi se je izkazalo, da ministrstvo v vseh primerih počaka na izdajo dobro obrazloženega mnenja izobraževalnih ustanov, saj strokovni delavci ministrstva niso usposobljeni (dovolj kompetentni) za natančno vsebinsko presojo vseh področij. Za postopek pri ugotavljanju o enakovrednosti nazivov v primeru srednješolskih programov se zaprosi za mnenje Centra za poklicno izobraževanje. Ta postopek po zakonu sicer ni posebno predpisan, vendar je tako mnenje strokovnim delavcem v pomoč pri presoji o enakovrednosti nazivov.

Izrek:

I. Izobraževanje, ki se dokazuje z listino o izobraževanju Diploma o stečenom visokom obrazovanju št.: _____, ki jo je na ime _____ dne _____ izdala institucija _____ v kraju Novi Sad, Republika Srbija, se v Republiki Sloveniji prizna: stopnja izobrazbe: prva stopnja visokošolskega izobraževanja po Zakonu o visokem šolstvu; smer oziroma področje tujega izobraževalnega programa: pravosodje.

_____ lahko v Republiki Sloveniji uporablja v tujini pridobljen naslov: diplomirani pravnik, Republika Srbija.

II. Stroški v tem postopku niso nastali.

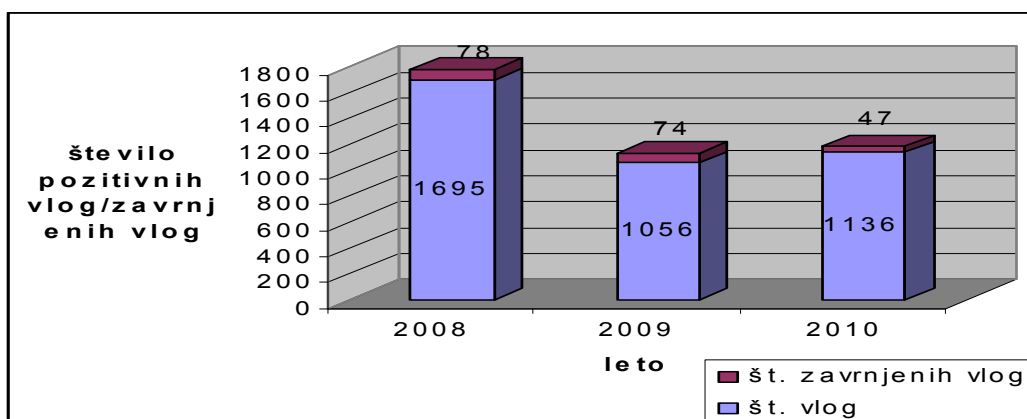
Odločba o nepriznavanju izobraževanja se izda v primeru, ko zahtevek ni predmet priznavanja. Primer: listina ni predmet postopka, če gre za listino o usposabljanju, ali v primeru, če izobraževanje ne daje stopnje izobrazbe, ali pa je izobraževanje pridobljeno na neakreditirani instituciji.

Izrek:

I. Zahteva za priznavanje izobraževanja za namen zaposlovanja, ki jo je vložil _____ (ime in priimek) in ki ga dokazuje z listino o izobraževanju Diploma o stečenom stručnom nazivu specialiste, z navedbo institucije _____, Republika Srbija, ki je listino o izobraževanju imenovani izdala dne _____, se zavrne.

II. Stroški v tem postopku niso nastali.

Grafikon 5: Število pozitivnih in zavrnenih vlog za leta 2008, 2009 in 2010

Vir: MVZT

Odločbo o priznavanju izobraževanja izda ministrstvo, izda jo uradna oseba, pooblaščenca za odločanje. Učinkuje na pravna razmerja stranke tako, da vzpostavlja, spreminja in ukinja ali ugotavlja ali potrdi ustreznost obstoječih razmerij, jih vzdržuje nespremenjene (Jerovšek in Kovač, str 185).

ZUP v 210. členu predpisuje obliko odločbe in njene sestavne dele. Sestavine odločbe so: uvod, naziv, izrek, obrazložitev, pouk o pravnem sredstvu, podpis uradne osebe in žig organa (ZUP, 210. člen).

S sklepom se urejajo procesna vprašanja in se izdajajo med postopkom, prav tako pa tudi ob zaključku postopka (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 181).

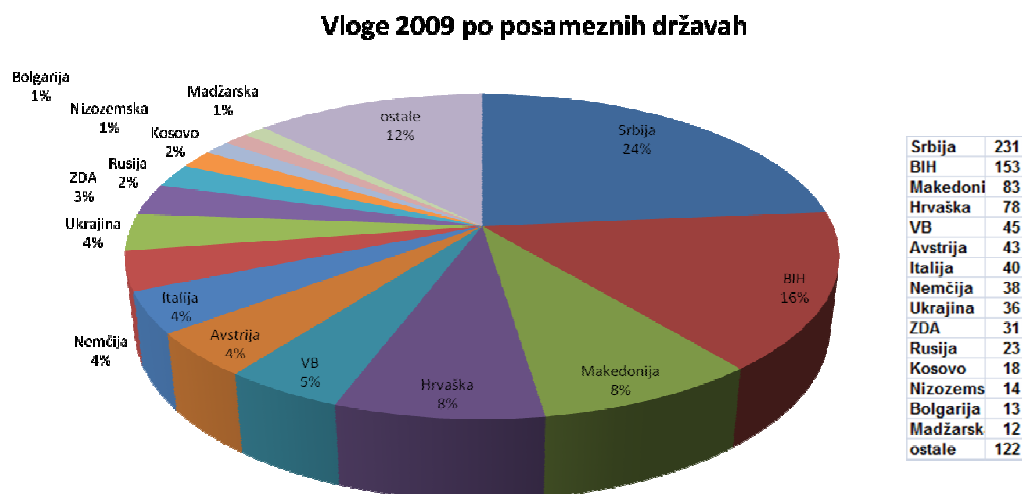
S sklepom se zahtevek zavrže, če pride do postopkovnih napak. Primer: vloga je nepopolna in stranka je v roku ni dopolnila, niti ni podaljšala roka za dopolnitev. Tako zadevo se s sklepom zavrže kot nepopolno (ZUP, 227. člen). Sklep o ustavitvi postopka se izda v primeru, če stranka umakne svoj zahtevek. Organ izda sklep o ustavitvi postopka (ZUP, 135. člen).

5.3.1 Roki

Pri posebnem ugotovitvenem postopku je rok za izdajo odločbe dva meseca od takrat, ko je organ prejel popolno vlogo (ZUP, 145. člen in 146. člen), če gre za postopek na zahtevo stranke. Rok za odločitev je instrukcijski, torej lahko organ odloči tudi po njegovem preteku. Prekoračitev roka lahko stranki škoduje. Za take primere ZUP določa pravno fikcijo, ki šteje kot zavrnitev zahtevka. Stranka lahko v našem primeru vloži tožbo v upravnem sporu (Jerovšek, 2007, str. 99).

V praksi se je zakonskega roka v nekaterih primerih težko držati zaradi odvisnosti izida postopka od poizvedb v tujini, zaradi sprememb šolskih sistemov, pomanjkljivih podatkov o šolskih sistemih, pomanjkanja kontaktov, dolgih diplomatskih poti za eksotične države, v primeru suma na ponaredke, zaradi prevelikega števila vlog na posameznega strokovnega sodelavca ...

Slika 1: Vloge za leto 2009 po posameznih državah

Vir: MVZT

5.3.2 Vročanje

Vročanje je v upravnem postopku zelo pomembno. Vročitev dokumentov ima pravne posledice za dokument, ki ga je potrebno vročiti; za organ, ki je izdal dokument; prav tako pa tudi za tistega, ki mu je dokument namenjen ali vročen. Vročanje je prenos odločb, sklepov, vabil in drugih dokumentov od organa do stranke, zakonitemu zastopniku in pooblaščenca. (Štriker, 2011, str. 49).

»Odločba mora biti vročena z osebno vročitvijo. Pravica ali obveznost ali pravna korist je stranki priznana z vročitvijo, ne pa z izdajo odločbe. Z izdajo odločbe je mišljen trenutek, ko je odločba vročena stranki, če gre za pisno ali elektronsko odločbo.« (Jerovšek, 2007, str. 100).

Vročanje z javnim naznanilom se izvede v primeru, ko osebe organu niso znane, ali v primeru, ko osebam ni mogoče vročiti odločbe z osebno vročitvijo. V takšnem primeru se osebam vroči odločbo z javnim naznanilom na oglasni deski organa, v našem primeru na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in na enotnem državnem portalu e-uprava.

V skladu s petim odstavkom 96. člena ZUP vročitev velja za opravljeno po poteku 15. dni od dneva, ko je bilo to obvestilo objavljeno na oglasni deski organa, ki vodi postopek, in na enotnem državnem portalu e-uprava (ZUP, 96. člen).

5.3.3 Odločitev o zahtevku za namen zaposlovanja v Sloveniji

V postopku za namen zaposlovanja v RS se z odločbo ugotovi:

- stopnjo, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenskem šolskem sistemu;
- smer oziroma področje glede na zaključen tuji izobraževalni program, če je navedeno na listini o izobraževanju;
- v tujini pridobljen naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe, strokovni oziroma znanstveni naslov.

V postopku se lahko na zahtevo stranke odloči tudi o enakovrednosti v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe in strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu nazivu poklicne ali strokovne izobrazbe in strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu. Na odločbo ni možna pritožba, možen je upravni spor. Tožbo se vložijo pri pristojnem upravnem sodišču (MVZT, 2011).

5.3.4 Odločitev o zahtevku za nadaljevanje izobraževanja v Sloveniji

V tem postopku izobraževalna institucija izda imetniku listine odločbo, na podlagi katere se imetnik listine vključi v ustrezen izobraževalni program. Zakon nalaga izobraževalnim institucijam nove pristojnosti in obveznosti, saj je nanje prenesena pristojnost priznavanja tujega izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja v Republiki Sloveniji (MVZT, 2011).

Izrek:

_____ (ime, priimek), rojen _____ (rojstni datum), državljanu _____ (državljanstvo), ki je imetnik listine o izobraževanju _____ (ime listine v njenem izvorniku ali transkripciji), v sodno overjenem prevodu _____ (ime listine v slovenskem jeziku), ki jo je datum izdaje listine izdala _____ (ime ustanove), ki je listino izdala v izvorniku ali transkripciji, v kraju _____ (kraj in državo), se prizna pravica do nadaljevanja izobraževanja v Republiki Sloveniji.

_____ (ime, priimek) se z dnem _____ (dan, mesec, leto), vključi v _____ razred in program šole.

5.4 PRAVNA SREDSTVA

5.4.1 Pritožba

Ustava RS zahteva učinkovita pravna sredstva in po določilih 25. člena Ustave RS je vsakomur zagotovljena pravica do pritožbe ali drugega pravnega sredstva proti odločbam sodišč in drugih državnih organov ter nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih (Ustava RS, 25. člen).

Pravna sredstva delimo na redna in izredna pravna sredstva. V postopku nadaljevanja izobraževanja je kot redno pravno sredstvo možna pritožba, v postopku priznavanja za namen zaposlovanja pritožba na odločbo ni možna. Pritožba je pravzaprav nadaljevanje rednega upravnega postopka, s katero se spodbija konkretni pravni akt, ki še ni postal dokončen. Izredna pravna sredstva dovoljuje 158. člen Ustave RS, zoper pravnomočne posamezne akte. V postopku priznavanja in vrednotenja je dovoljeno izredno pravno sredstvo – obnova postopka (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 545).

Pritožbo zoper odločanje lahko vloži stranka, če odločba posega v njene pravice ali pravne koristi. V pritožbi mora pritožnik navesti razlog za pritožbo. Razlogi za pritožbo so lahko (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 211):

- nepravilnost in nepopolnost ugotovitve dejanskega stanja,
- kršitev materialnega prava,
- kršitev pravil postopka.

Pravica do pritožbe je tudi temeljno načelo ZUP, ki pravi, da je na prvi stopnji pristojno ministrstvo in je zato pritožba dovoljena samo v primeru, da tako določa zakon. V zakonu mora biti tudi določeno, kdo o pritožbi odloča (ZUP, 13. člen).

Po ZUP se pritožba vloži v 15. dneh od dneva vročitve odločbe (ZUP, 235. člen).

Pritožba je mogoča v postopku nadaljevanja izobraževanja samo zoper odločbe, izdane v postopku priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja. Imetnik listine oziroma zakoniti zastopnik se lahko pritoži na svet organa oziroma Senat visokošolskega zavoda, in sicer v osmih dneh od prejema odločbe (ZPVI, 19. člen). Vložitev pritožbe v postopku priznavanja izobraževanja daje hkrati tudi poznejšo možnost sodnega varstva pravic in pravnih interesov v nadaljnjem upravnem sporu. Svet organa oziroma Senat visokošolskega zavoda lahko odločbo odpravi in vrne zadevo v ponovno odločanje. Šole in vzgojno - izobraževalne organizacije so dolžne odločiti po predpisu, ki je veljal v času prvega odločanja, zaradi varstva pravic in pravnih koristi stranke (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 211).

Organ prve stopnje ima nalogo, da preizkusi pravočasnost in dovoljenost pritožbe ter ali je pritožbo vložila upravičena oseba. V primeru, da pritožba ni dovoljena, jo organ prve sto-

pnje zavrže s sklepom, zoper katerega ima stranka pravico do pritožbe. V primeru, da je pritožba dovoljena, se presoja še vsebina (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 556).

V primeru, da je pritožba utemeljena, lahko organ brez dopolnilnega postopa izda nadomestno odločbo. Pritožbi prvostopenjski organ ugotovi takoj, če spozna svojo napako. Nadomestna odločba je prvostopenjska odločba, zoper katero je možna pritožba (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 214).

Zoper nadomestno odločbo ima stranka pravico do pritožbe. Organ prve stopnje jo mora poslati organu druge stopnje najkasneje v 15. dneh. Organ druge stopnje v predhodnem postopku preizkusi, ali je pritožba dovoljena, pravočasna in ali jo je vložila upravičena oseba. Po vsebinskem reševanju drugostopenjski organ pritožbo zavrne ali odločbo v celoti ali deloma odpravi. Zadevo se vrne v ponovni postopek v reševanje pristojnemu organu (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 558).

5.4.2 Obnova postopka

Obnova postopka je izredno pravno sredstvo. Postopek, ki je končan z odločbo in zoper katero ni rednega pravnega sredstva, se obnovi v primeru, če se zve za nova dejstva in bi ta dejstva morala biti upoštevana že v prejšnjem postopku, če je bila odločba izdana na podlagi ponarejene listine (ZUP, 260. člen).

Predlog se izroči organu prve stopnje. V primeru nadaljevanja izobraževanja je to vzgojno - izobraževalna institucija ali šola, v postopku nadaljevanja za namen zaposlovanja pa je to ministrstvo. V primeru, da se nanaša na pritožbeni postopek, pa se izroči organu druge stopnje, ustavnemu sodišču (Upravna svetovalnica, 2011).

Organ mora po 267. členu ZUP preveriti predlog, ali je predlog dovoljen, popoln in pravočasen ter ali ga je vložila upravičena oseba in ali je okoliščina, na katero se opira predlog, verjetno izkazana. Če se ugotovi, da pogoji niso izpolnjeni, organ predlog za obnovo postopka zavrže s sklepom (ZUP, 267. člen).

5.5 UPRAVNI SPOR

Po določilih 157. člena Ustave RS je dovoljen upravni spor zoper nezakonite posamične akte organov, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika (Ustava RS, 157. člen).

»Upravni spor je po ZUS opredeljen kot sodno varstvo proti odločitvam in dejanjem državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo« (Kobler, 2011, str. 12).

Stranke v postopku so v primeru priznavanja izobraževanja ministrstvo in tožeča stranka. Upravni spor se začne s tožbo. Tožbo se vložijo neposredno pri sodišču, pristojnem za odločanje v roku 30. dni od vročitve dokončnega upravnega akta. Sodišče spodbija tisto, kar tožnik zatrjuje v tožbi. Stranke v tožbi ne smejo navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 261).

»Sodišče preizkusi dejansko stanje, lahko tudi izvede dokaze, za katere meni, da bi pripomogli k razjasnitvi zadeve, da se bo ugotovilo dejansko stanje pred izdajo odločbe, in možnost, da se stranke izjavijo o dejstvih in okoliščinah« (Grafenauer in Breznik, 2009, str. 676).

Upravni spor se začne zoper druge stopenjske odločbe o nadaljevanju izobraževanja po dokončni predhodni pritožbi. Upravni spor ni dopusten, če stranka ni vložila tožbe, če je to možnost imela (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 245).

Upravni spor se sproži zoper odločbe, izdane na prvi stopnji, v postopkih priznavanja izobraževanja za namen zaposlovanja. Pritožba po redni upravni poti ni mogoča, pač pa je dovoljen upravni spor z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije.

Primer: Sodba U 314/2007.

Tožnik je vložil zahtevek za priznavanje za namen zaposlovanja v Sloveniji. Tožnik je zahteval da se v postopku ugotovi stopnja, smer glede na tuji izobraževalni program, enakovrednost v tujini pridobljenega naziva poklicne izobrazbe s slovenskim nazivom ter enakovrednost v tujini pridobljenega naziva poklicne izobrazbe s slovenskim. Toženi stranki se je izdala delna odločba, v kateri je odločila o zahtevku glede stopnje smeri in nazivu. Zahtevek o enakovrednosti pa še ni bil primeren za odločitev. Po pridobitvi dodatnih informacij se je ugotovilo, da naziva izobrazbe dimnikar nista enakovredna zaradi obstoja razlik v strokovno- teoretičnem delu pri predmetu gradbeništvo. V izpodbojni odločbi ministrstvo ni navedlo razloga o pomanjkljivosti, niti v čigavo škodo ali korist je podana bistvena razlika. Prav tako v postopku ni razpisalo obravnave, kjer bi se zadeve razjasnile. Sodišče odloči, da se tožbi ugodi, zadeva se vrne toženi stranki – ministrstvu v ponoven postopek. Tožena stranka je tožeči stranki dolžna povrniti stroške postopka.

Po pravnomočnosti upravne odločitve v upravnem sporu je možna ustavna pritožba in tožba na Evropsko sodišče za človekove pravice. Ustavna pritožba je dovoljena samo, če je stranka uporabila vsa pravna sredstva. V pritožbi mora navesti, katera ustavna pravica ali svoboščina ji je kršena. Tožbo se vložijo pisno v roku 60. dni od dneva vročitve posamičnega akta (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 290).

Tožba na Evropsko sodišče za človekove pravice se lahko vložijo v primeru, ko stranka izčrpa vsa pravna sredstva v določeni državi. Navesti mora, da se ji je s pravnomočnim aktom kršila pravica iz Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Tožba se vložijo pisno v roku 60. dni od dneva vročitve posamičnega akta (Jerovšek in Kovač, 2010, str. 292).

6 IZHODIŠČA, CILJI IN PREDLOGI ZA SPREMEMBO ZAKONA O PRIZNAVANJU IN VREDNOTENJU IZOBRAŽEVANJA

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo s predlogom novega zakona prehaja od koncepta priznavanja tujega izobraževanja in ugotavljanja enakovrednosti h konceptu sprejemanja izobraževanja z izdajo mnenja o tujem izobraževanju in primerljivosti s slovenskim izobraževanjem. Pri tem ne gre za ugotavljanje in podeljevanje novih pravic v RS, temveč za sprejemanje že pridobljenih pravic z zaključenim izobraževanjem v tujini. Pri obravnavanju tujega izobraževanja je potreben odmik od miselnosti, da v tujini pridobljena izobrazba lahko nadomesti določeno izobrazbo, ki se pridobi v slovenskem šolskem sistemu v vseh pogledih, kot je to veljalo pred leti v postopkih nekdanje nostrifikacije. Pojma in postopka, kot sta »nostrifikacija« in »enakovrednost«, sta v mednarodnih izhodiščih in smernicah o priznavanju izobraževanja označena kot preživetni metodi vrednotenja tujega izobraževanja.

V praksi se je izkazalo, da ministrstvo v postopkih priznavanja ne more v vseh primerih umestiti tujega izobraževanja v slovenski sistem izobraževanja ne glede na to, da je posameznikovo izobraževanje uvrščeno v sistem v izvorni državi. Center ENIC/NARIC ugotavlja porast takih primerov. V tujini je npr. posameznik končal javno veljavni program z ustrežno akreditacijo in umestitvijo v šolski sistem v državi izvora, vendar tovrstno izobraževanje ni umestljivo v slovenski šolski sistem (Master of Advanced Studies in študijski programi, ki jih je država izvora z uvedbo nacionalnega ogrodja kvalifikacij izločila iz formalnega šolskega sistema, različni magistrski študijski programi Erasmus Mundus, enoletni študijski programi, ki so bili končani na osnovi predhodnega 3-letnega programa prve stopnje ter skupno ne dosegajo slovenskega standarda, določenega z ZViS – 5 let izobraževanja na istem študijskem področju ipd.). Večino teh programov spodbuja Evropska komisija. To so programi izobraževanja in ne programi usposabljanja iz določene stroke ter ne doprinesejo javnoveljavnega izobraževanja v državi izvora. V takih primerih je ministrstvo v dosedanjem postopku priznavanja izobraževanja izdalo odločbo, s katero se priznavanje izobraževanja zavrne, kar se smatra kot »unfair recognition« glede na odločbe konvencije. Na to zastarelo prakso priznavanja so države članice, podpisnice konvencije nenehno opozarjale, saj takšen način zavira mobilnost. (MVZT, 2011, st. 3).

Največja novost, ki jo predlog zakona odpravlja, je enakovrednost tujega in našega izobraževanja ter vpeljava vrednotenja izobraževanja, ki bo nadomestil postopek priznavanja izobraževanja za namen zaposlovanja, v katerem bo po novem delodajalec sam ugotavljal usposobljenost kandidata (Delo, 2011).

Izhodišča in glavni cilji sprememb:

- olajšanje postopkov vrednotenja izobraževanja ter pravičnejša obravnava (tujega) izobraževanja;
- ohranitev postopka priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja, ki je v pristojnosti visokošolskih institucij;
- uvedba novega načina obravnave tujih listin o izobraževanju z izdajo mnenja na način primerjave tujega izobraževalnega sistema s slovenskim namesto priznavanja oziroma umeščanja tujega izobraževanja v slovenski šolski sistem;
- odprava ugotavljanja enakovrednosti v tujini pridobljenega naslova s slovenskim strokovnim oziroma znanstvenim naslovom preko Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja;
- vzpostavitev učinkovitejšega in pravičnejšega sistema obravnave tujega izobraževanja ob upoštevanju spreminjajočih se izobraževalnih sistemov in vse večje raznolikosti študijskih programov (v evropskem prostoru, pa tudi globalno);
- izboljšanje dosedanje prakse v postopkih priznavanja po obstoječem zakonu;
- omogočanje uveljavljanja posameznih pravic, ki izhajajo iz listin o izobraževanju (kot npr. vključitev na slovenski trg dela in s tem možnost kandidiranja na prosta delovna mesta v Republiki Sloveniji), na način, ki bo v skladu z mednarodno prakso;
- vzpostavitev baze že izdanih mnenj, ki je lahko ključno orodje za prepoznavanje tujega izobraževanja, na podlagi katerega se želi imetnik tuje listine vključiti na trg dela (orodje za delodajalce, štipenditorje, imetnike listin ...);
- deregulacija in zmanjšanje postopkovne obremenjenosti; na ta način prispevamo k odstranjenju birokratskih ovir v luči preglednosti postopkov in v izogib več vzporednim postopkom za uveljavitev posamezne pravice (MVZT, 2011).

Vendar pa je tudi raba ZUP v razmerju s šolskimi institucijami vse bolj nujna. V okviru javnih služb v šolstvu se pri izvajanju javnih pooblastil smiselno uporablja ZUP in se v okviru javnih pooblastil izvajajo javne službe: izdajajo splošne akte, ki določajo merila in pogoje za stranke, vodijo uradne evidence in izdajajo potrdila. Diplome so javna listina in imajo pravno naravo potrdila ter kot potrdila sama ne odločajo o ničemer, pač pa potrjujejo njihov obstoj (Kovač, 2009, str. 1–3).

Menim, da bo novi zakon postopek olajšal, vendar pa bo glede na to, da listina ne odloča o pravicah, pač pa je samo dokaz o končanem izobraževanju, končno odločitev o posameznikovi usposobljenosti sprejel delodajalec. Kar se tiče stroškov v primerjavi s sedaj veljavnim zakonom, bodo ti bistveno manjši, odločbo bo zamenjalo mnenje, ki pa bo neobvezujoče. Tudi vključitev otrok v osnovno šolo s postopkom nadaljevanja izobraževanja se z novim zakonom odpravi, saj je že po zakonu določeno, da je vključitev otrok v devetletko obvezno.

7 ZAKLJUČEK

Osnovni namen obravnavane teme v diplomski nalogi je predstaviti postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja.

Postopek priznavanja izobraževanja je vezan na nacionalni sistem in ravno zaradi lažjega razumevanja sem opisala izobraževanje v Sloveniji. Glede na to, da se na trgu vedno bolj pojavljajo različne vrste izobraževanja, je potrebno vedeti, da pridobimo javnoveljavno izobrazbo le na akreditiranih institucijah, ki imajo akreditirane študijske programe, saj se na trgu pojavlja tako imenovano transnacionalno izobraževanje, ki ob končanem izobraževanju ne doprinese javnoveljavne izobrazbe.

Opisala sem pojme: upravni postopek in postopka priznavanja in vrednotenja izobraževanja ter opredelila stranke v postopku. V postopku priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja je za odločanje pristojna šola ali vzgojnoizobraževalna ustanova, postopek priznavanja za namen zaposlovanja in postopek vrednotenja izobraževanja pa vodi pristojno ministrstvo.

Faze postopka so opredeljene: od vloge zahtevka, ugotovitvenega in dokaznega postopka do izdaje odločb in sklepov ter pravnih sredstev, kot sta tožba in obnova postopka. Postopek priznavanja za namen zaposlovanja poteka na sledeči način: na podlagi strankinega zahtevka se prične začetek postopka. V primeru, ko je vloga popolna, se lahko preide na naslednjo fazo – fazo dokazovanja in ugotavljanja. Ugotavlja se pristnost listin, podatkov iz uradnih evidenc, sledi izdaja odločbe. Z odločbo se ugotovi stopnja, smer in v tujini pridobljen naslov. V postopku priznavanja izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja, za katerega so pristojni posamezni visokošolski zavodi, pa se na podlagi odločbe izobraževalne ustanove, kamor je stranka vložila vlogo, stranko vključi v študijski program.

V postopku priznavanja izobraževanja za namen nadaljevanja imamo še problem tujcev z mladoletnimi otroki, ki so šoloobvezni in so brez državljanstva, brez dokumentov, spričeval, brez stalnega ali začasnega prebivališča. Tu nastane težava, na kakšen način vključiti otroka izobraževalni sistem. Otroka se vključi v izobraževalni sistem na podlagi pridobljenih potrdil oziroma spričeval, na podlagi starosti otroka ter glede na poznavanje slovenskega jezika.

Pri postopku priznavanja izobraževanja pogosto prihaja do pomanjkanja informacij, sploh iz eksotičnih držav, kar se v nadaljevanju postopka pokaže kot glavni razlog za prekoračitve rokov za izdajo odločbe. Problem, ki se nemalokrat pojavlja, je tudi pridobitev legalizacije, zaradi katere prihaja do dodatnih stroškov, saj mora stranka v državi izvora pridobiti legalizacijo, kar pomeni, da je listina veljavna v mednarodnem prometu.

V postopku vrednotenja – ta postopek ni upravni postopek, pa se na podlagi zahtevka stranke izda mnenje o v tujini končanem izobraževanju.

V postopku priznavanja za namen nadaljevanja je možnost pritožbe na prvi in možnost upravnega spora na drugi stopnji, v postopku priznavanja za namen zaposlovanja je možnost pritožbe izključena, obstaja pa možnost upravnega spora.

Hipotezo potrjujem, saj je glede stroškov, ki nastajajo, rokov, ki se zamujajo, in zaradi pomanjkanja informacij, zaradi težav z umeščanjem tujega izobraževanja v slovenski sistem potrebno z zakonom spremeniti in olajšati postopek. Novi Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja bo olajšal postopke za vlagatelje in odpravil administrativne ovire. Razlike med študijskimi programi so vse večje in trenutna zakonodaja ni več ustrezna glede na dejansko stanje.

Vendar pa se bodo po novem zakonu izdajala le še mnenja, ki bi bila informativno-svetovalne narave. Po sedaj veljavnem zakonu je zoper odločbo možna tožba oziroma upravni spor, kar pa bi se z novim zakonom ukinilo. Zoper izdano mnenje bi bil možen ugovor. Postopek priznavanja in vrednotenja izobraževanja je res specifična tema in mislim, da bi s pomočjo novega zakona poenostavili ter olajšali postopek vlagateljem, na delodajalce pa bi padla presoja o ustreznosti izobrazbe za vstop v delovno razmerje.

VIRI IN LITERATURA

LITERATURA

1. BUGARIČ Bojan, JEROVŠEK Tone, KERŠEVAN Erik, KLADOŠEK Roman, KORADE PURG Štefka, KOVAČ Polona, PIRNAT Rajko, PLIČANIČ Senko, SAJEVEC PLAVČAK Natalija TRPIN Gorazd, VIRANT Grega (2004). *Komentar zakonov s področja uprave*. Inštitut za javno upravo, Ljubljana.
2. GRAFENAUER, Božo, BREZNIK, Janez (2009). *Upravno pravo – procesni del: Upravni postopek in upravni spor*. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.
3. KOVAČ Polona (2009). (Ne)zmožnosti razveljavitve diplomskih listin in spričeval. *Pravna praksa*. 2009, številka 6, stran 8.
4. KUNČIČ Barbara, MARENČIČ Urška, SEVER Bojana, ZGONC Andraž, HVALA KAMENŠČEK Primož, DEMISHYAN Mojca, MLINAR Vera (2008). *Spremljava certifikatnega sistema*. Center RS za poklicno izobraževanje, Ljubljana.
5. TURK, Danilo (2008). Uvod. V: RUSTJA Erika (ur.): *Vzgoja in izobraževanje za človekove pravice* (2008), Ljubljana.
6. VIRANT, Gregor. KOVAČ, Polonca. (2010). *Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)*. Neuradno prečiščeno besedilo z uvodnimi pojasnili. Ljubljana.

VIRI

PREDPISI:

1. (1991) Ustava Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 68/2006.
2. (2004) Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (ZPVI). Uradni list RS, št. 73/2004.
3. (2006) Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP). Uradni list RS, št. 24/2006, 105/2006-ZUS-1, 126/2007, 65/2008, 47/2009, 48/2009, 8/2010.
4. (2001) Zakon o overovitvi javnih listin v mednarodnem prometu (ZOLMP). Uradni list RS, št. 64/2001.
5. (2009) Zakon o visokem šolstvu (ZViS). Uradni list RS, št. 86/2009.
6. (1996) Zakon o vrtcih. Uradni list RS, št. 12/1996, 44/2000-ZVrt-A, 78/2003-ZVrt-B, 113/2003-UPB1, 72/2005-ZVrt-C, 100/2005-UPB2, 25/2008-ZVrt-D, 98/2009-ZIUZGK, 36/2010-ZVrt-E, 62/2010-ZUPJS.
7. (2006) Zakon o upravnem sporu (ZUS-1). Uradni list RS, št. 105/2006, 26/2007, 62/2010.
8. (2006) Uredba o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja, Uradni list RS, št. 46/2006, 15/2008.
9. (1962) Haaška konvencija o odpravi potrebe legalizacije tujih javnih listin. Uradni list FLRJ – MP, št. 10/1962.
10. (2006) Evidenca reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 50/2006.

INTERNETNI VIRI:

1. CVŽU Posavje (2011). *Bolonjski šolski sistem*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://www.cvzu-posavje.si/index.php?a=bolonjski>.
2. DELO. *Informacijski sistem visokega šolstva menda do konca leta*. Dostopno 30. 6. 2011 na: <http://m.delo.si/clanek/157686>
3. EURYDICE (2008). *Organisation of the education system in Slovenia 2008/09*. Dostopno 5. 5. 2011 na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/SI_EN.pdf.
4. EURYDICE (2010). *National System Overview Slovenia 2010*. Dostopno 28. 3. 2011 na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_SI_EN.pdf.
5. E-uprava (2011). *Šolski sistem*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava>.
6. KOBLEK, Marjan (2011). *Upravni postopek*. Ministrstvo za javno upravo. Direktorat za organizacijo in kadre. Upravna akademija. Dostopno 4. 5. 2011 na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju_dokumenti/UA/ucna_gradiva/7.podrocje/Upravni_spor.pdf.
7. MARJETIČ Eva, DOBNIKAR Meta (2010). *Mreža visokošolskih zavodov in študijskih programov v Republiki Sloveniji 2010*. Dostopno 4. 5. 2011 na: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visoko_solstvo/KNJIZNICA/Mreza_VSZ_2010.pdf.
8. MDDSZ (2011). *Pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij*. Dostopno 16. 6. 2011 na: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/nacionalne_poklicne_kvalifikacije/pridobivanje_nacionalnih_poklicnih_kvalifikacij/.
9. Ministrstvo za šolstvo in šport (2011). *Izobraževalni sistem*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://www.mss.gov.si/>.
10. Nacionalna poklicna kvalifikacija (2011). *Komu je namenjena*. Dostopno 4. 5. 2011 na: http://www.nrpslo.org/npk/komu_je_namenjena_npk.aspx.
11. ŠTRIKER, Marjan (2011). *Splošni upravni postopek*. Priročnik za udeležence Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo. Direktorat za organizacijo in kadre. Upravna akademija. Dosegljivo 3. 11. 2010 na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju_dokumenti/UA/Irena/Striker_-_ZUP.pdf.

12. Priznavanje in vrednotenje izobraževanja. *Delovno področje*. Dosegljivo 11. 3. 2011 na: http://www.mvzt.gov.si/si/delovna_podrocja/priznavanje_izobrazevanja_enicnari/
13. OŠ Gorje (2011) *Devetletna osnovna šola*. Dosegljivo 16. 6. 2011 na: http://os-gorje.s5.net/DEVETLETKA_ZBRANO/devetletna_sola.htm#1.%20UVOD.
14. Revija moje delo (2011). *V prihodnje bo v Sloveniji zaposlenih še več tujcev*. Dostopno 26. 6. 2011 na: <http://www.revija.mojedelo.com/hr/v-prihodnje-bo-v-sloveniji-zaposlenih-se-vec-tujcev-812.aspx>
15. RIC (2011), *Matura in poklicna matura*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://www.ric.si>.
16. Sodstvo RS (2011), *sodba U 314/2007*. Dostopno 26. 6. 2011 na: http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/upravno_sodisce_rs/60129/
17. Slovenci (2011). *Priznavanje in vrednotenje*. Dostopno. 26. 6. 2011 na: <http://www.slovenci.si/infog/izobrazevanje/priznavanje-in-vrednotenje.aspx>
18. ŠOUP (2011) *Študij po bolonjsko*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://soup.si/uporabno/studij/bolonjsko>
19. UL (2011). *Transnacionalno izobraževanje*. Dostopno 16. 6. 2011 na: <http://www.uni-lj.si/>.
20. Upravna svetovalnica (2010). *Kako izdati odločbo, obnova postopka, upravni spor*. Dostopno 26. 6. 2011 na: <http://www.upravna-svetovalnica.si/>.
21. Vrtec Ledina (2011). *Predšolska vzgoja*. Dosegljivo 16. 6. 2011 na: <http://www.vrtec-ledina.org/index.php?k=5>.

DRUGI VIRI:

1. CPI, Center RS za poklicno izobraževanje. Spremljava certifikatnega sistema. Sklop publikacij STOPNIČKE, Ljubljana, 2008.
2. Ministrstvo za visoko šolstvo znanost in tehnologijo, Oddelek za priznavanje izobraževanja, NARIC, (2005). Priznavanje in vrednotenje izobraževanja v Republiki Sloveniji. V: Jug Andrejka (ur.): Priznavanje iz vrednotenja izobraževanja v Republiki Sloveniji, Ljubljana.
3. Predlog zakona. Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (2004).

PRILOGE

Obrazec Z

Obrazec N

Obrazec V

Obrazec Z

1. VLOGA ZA PRIZNAVANJE IZOBRAŽEVANJA ZA NAMEN ZAPOSLOVANJA

Podpisani vlagam v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Ur. l. RS, št. 73/04) in Pravilnikom o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja zahtevo za izdajo odločbe o priznanju izobrazbe, pridobljene v tujini, na podlagi podatkov in dokazil, kot je navedeno spodaj.

NASLOVNIK (ime in naslov sedeža pristojnega ministrstva): _____

OBRAZEC IZPOLNITE Z VELIKIMI TISKANIMI ČRKAMI. KJER JE PREDVIDENO (), USTREZNO OZNAČITE (☒).

I. OSEBNI PODATKI IMETNIKA LISTINE

IME: _____ DEKLIŠKI PRIIMEK: _____

PRIIMEK: _____ DRŽAVLJANSTVO: _____

DATUM ROJSTVA (dan, mesec, leto): _____ SPOL (obkrožite): M/Ž

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi v Republiki Sloveniji

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi v tujini

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

II. PODATKI O ZAKONITEM ZASTOPNIKU – potrebno izpolniti v primeru mladoletnosti imetnika listine

IME: _____ PRIIMEK: _____

SORODSTVENO RAZMERJE z imetnikom listine:

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

III. PODATKI O POOBLAŠČENCU

IME: _____ PRIIMEK: _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

POOBLASTILO

Podpisani pooblaščenec _____ (ime in priimek pooblaščenca) za zastopanje v zadevi priznavanja izobraževanja za namen zaposlovanja.

PODPIS imetnika listine oz. zakonitega zastopnika:

IV. PODATKI O LISTINI oziroma listinah

IME LISTINE (v izvirnem jeziku oziroma transkripciji):

DATUM IZDAJE LISTINE (dan, mesec, leto): _____ -

KRAJ IZDAJE LISTINE (mesto, država):

IZOBRAŽEVALNA USTANOVA, KI JE LISTINO IZDALA (v izvirnem jeziku oziroma transkripciji):

TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA:

SMER OZIROMA PODROČJE IZOBRAŽEVANJA (v slovenskem jeziku):

PRIDOBLEN NAZIV POKLICNE OZIROMA STROKOVNE IZOBRAZBE/STROKOVNI OZIROMA ZNANSTVENI NASLOV (v izvirnem jeziku oziroma transkripciji):

V. ZAHTEVA, da se v postopku priznavanja za namen zaposlovanja ugotovi (USTREZNO OZNAČITE):

1. ČE ŽELITE, DA SE UGOTOVI STOPNJA, SMER IN V TUJINI PRIDOBLEN NAZIV/NASLOV

↑ stopnja, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenski sistem izobraževanja, smer oziroma področje glede na zaključen tuj izobraževalni program, če je navedeno na listini o izobraževanju, in v tujini pridobljen naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovni oziroma znanstveni naslov

2. ČE ŽELITE, DA SE ODLOČI SAMO O UPORABI V TUJINI PRIDOBLENEGA NAZIVA/NASLOVA

↑ v tujini pridobljen naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovni oziroma znanstveni naslov

3. ČE ŽELITE, DA SE UGOTOVI SAMO ENAKOVREDNOST V TUJINI PRIDOBLENEGA NAZIVA/NASLOVA SLOVENSKEMU NAZIVU/NASLOVU

↑ enakovrednost v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu

Ker je o enakovrednosti naziva/naslova mogoče odločiti le, če se v RS izvaja primerljiv izobraževalni program, želim, da se ugotovi enakovrednost slovenskemu nazivu/naslovu (slovenski naziv poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovni oziroma znanstveni naslov): _____,

ki se v RS pridobi po uspešno zaključenem izobraževalnem programu (ime izobraževalnega programa): _____

_____, ki ga v RS izvaja (ime in naslov sedeža šole, druge vzgojno-izobraževalne organizacije ali visokošolskega zavoda): _____

VI. PRILOGE (USTREZNO OZNAČITE):

↑ listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvorniku (original) oziroma njen dvojnik (duplikat) ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvorno listino

↑ fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alinee

↑ overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alinee

↑ letna pričevala, indeks oziroma priloga k diplomam ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja

↑ kratek, kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj

↑ upravna taksa v vrednosti _____ EUR

↑ drugo:

S podpisom prevzemam kazensko in materialno odgovornost, da so navedeni podatki resnični.

Izjavljam, da sem seznanjen/-a z **DODATNIMI STROŠKI** strokovnega mnenja o enakovrednosti v tujini pridobljenega strokovnega oziroma znanstvenega naslova slovenskemu strokovnemu oziroma znanstvenemu naslovu in da jih bom poravnal/-a zgoraj navedenemu visokošolskemu zavodu.

IME IN PRIIMEK vlagatelja: _____

DATUM (*dan, mesec, leto*): _____

PODPIS vlagatelja: _____

Obrazec V

2. VLOGA ZA VREDNOTENJE IZOBRAŽEVANJA

Podpisani vlagam v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Ur. l. RS, št. 73/04) in Pravilnikom o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja zahtevo za izdajo mnenja o vrednotenju izobrazbe, na podlagi podatkov in dokazil, kot je navedeno spodaj.

NASLOVNIK (*ime in naslov sedeža pristojnega ministrstva*): _____

OBRAZEC IZPOLNITE Z VELIKIMI TISKANIMI ČRKAMI. KJER JE PREDVIDENO (), USTREZNO OZNAČITE (X).

I. PODATKI O VLAGATELJU

IME IN PRIIMEK (*fizična oseba*) oziroma NAZIV (*pravna oseba*): _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča oziroma SEDEŽ, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

PRAVNI INTERES – če vlagatelj ni imetnik listine: _____

II. PODATKI O IMETNIKU LISTINE – če se razlikuje od vlagatelja

IME: _____ DEKLIŠKI PRIIMEK: _____

PRIIMEK: _____ DRŽAVLJANSTVO: _____

DATUM ROJSTVA (*dan, mesec, leto*): _____ SPOL (*obkrožite*): M/Ž

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

SOGLASJE

Imetnik listine _____ (*ime in priimek*) soglašam, da vlagatelj _____ (*ime in priimek oz. naziv*) zaprosi za vrednotenje moje listine o izobraževanju.

PODPIS imetnika listine: _____

III. PODATKI O LISTINI oziroma listinah

IME LISTINE (*v izvornem jeziku oziroma transkripciji*): _____

DATUM IZDAJE LISTINE (*dan, mesec, leto*): _____

KRAJ IZDAJE LISTINE (*mesto, država*): _____

IZOBRAŽEVALNA USTANOVA, KI JE LISTINO IZDALA (v izvornem jeziku oziroma transkripciji):

TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA:

SMER OZIROMA PODROČJE IZOBRAŽEVANJA (v slovenskem jeziku):

PRIDOBLEN NAZIV POKLICNE OZIROMA STROKOVNE IZOBRAZBE/STROKOVNI OZIROMA ZNANSTVENI NASLOV (v izvornem jeziku oziroma transkripciji):

OPRAVLJEN DEL IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA (razred, letnik, semester, izpit ipd):

IV. ZAHTEVA, da se v postopku vrednotenja izda mnenje o (USTREZNO OZNAČITE):

1. V PRIMERU TUJE LISTINE O IZOBRAŽEVANJU

- † veljavnosti izobraževalnega programa po predpisih države, ki je listino o izobraževanju izdala
- † stopnji, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenski sistem izobraževanja
- † smeri oziroma področju tujega izobraževalnega programa, če je navedeno na listini o izobraževanju
- † v tujini pridobljenem nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe/strokovnem oziroma znanstvenem naslovu
- † enakovrednosti v tujini pridobljenega naziva poklicne oziroma strokovne izobrazbe slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe

Ker je o enakovrednosti naziva mogoče odločiti le, če se v RS izvaja primerljiv izobraževalni program, želim, da se ugotovi enakovrednost slovenskemu nazivu poklicne oziroma strokovne izobrazbe (naziv):

_____, ki se v RS pridobi po uspešno zaključenem izobraževalnem programu (ime izobraževalnega programa):

- † opravljenem delu (razred, letnik, semester, izpit ipd.): _____, ki v RS ustreza delu (razred, letnik, semester, izpit ipd.): _____ izobraževalnega programa (ime izobraževalnega programa): _____

2. V PRIMERU SLOVENSKE LISTINE O IZOBRAŽEVANJU

- † javni veljavnosti slovenskega izobraževalnega programa (ime izobraževalnega programa):

_____, ki ga v RS izvaja/je izvajala šola, druga vzgojo-izobraževalna organizacija oz. visokošolski zavod (ime šole, druge vzgojno-izobraževalne organizacije, visokošolskega zavoda):

- † stopnji in smeri izobraževanja v RS
- † pravicah, ki jih listina o izobraževanju daje v RS
- † nazivu poklicne in strokovne izobrazbe, strokovnem oziroma znanstvenem naslovu v RS
- † opravljenem delu (razred, letnik, semester, izpit ipd.):

izobraževalnega programa v RS (ime izobraževalnega programa):

- † drugo:

3. V PRIMERU LISTINE O IZOBRAŽEVANJU, IZDANE PRED 25. 6. 1991 V NEKDANJH REPUBLIKAH SFRJ

- † primerljivosti stopnje in smeri pridobljene izobrazbe v nekdanjih republikah SFRJ pred 25. 6. 1991, s primerljivo stopnjo in smerjo v RS

V. PRILOGE, ki so potrebne za presojo elementov, za katere vlagatelj želi, da se vrednotijo (USTREZNO OZNAČITE):

- ↑ listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se vrednoti, v izvorniku (original) oziroma njen dvojnik (duplikat) ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvorno listino
 - ↑ fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alinee
 - ↑ overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alinee
 - ↑ letna spričevala, indeks oziroma priloga k diplomi ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja
 - ↑ kratek, kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj
 - ↑ drugo:
-

S podpisom prevzemam kazensko in materialno odgovornost, da so navedeni podatki resnični.

DATUM (dan, mesec, leto): _____

IME IN PRIIMEK vlagatelja:

ŽIG vlagatelja (če je pravna oseba):

PODPIS vlagatelja:

3. VLOGA ZA PRIZNAVANJE IZOBRAŽEVANJA ZA NAMEN NADALJEVANJA IZOBRAŽEVANJA

Podpisani vlagam v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Ur. l. RS, št. 73/04) in Pravilnikom o obrazcih, dokumentaciji, stroških in načinu vodenja evidenc v postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja zahtevo za izdajo odločbe o priznanju izobrazbe, pridobljene v tujini, zaradi vpisa v izobraževalni/študijski program na podlagi podatkov in dokazil, kot je navedeno spodaj.

OBRAZEC IZPOLNITE Z VELIKIMI TISKANIMI ČRKAMI. KJER JE PREDVIDENO (), USTREZNO OZNAČITE (☒).

NASLOVNIK (ime in naslov sedeža šole, druge vzgojno-izobraževalne organizacije oziroma visokošolskega zavoda):

I. OSEBNI PODATKI IMETNIKA LISTINE

IME: _____ DEKLIŠKI PRIIMEK: _____

PRIIMEK: _____ DRŽAVLJANSTVO: _____

DATUM ROJSTVA (dan, mesec, leto): _____ SPOL (obkrožite): M/Ž

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi v Republiki Sloveniji

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi v tujini

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

II. PODATKI O ZAKONITEM ZASTOPNIKU – potrebno izpolniti v primeru mladoletnosti imetnika listine

IME: _____ PRIIMEK: _____

SORODSTVENO RAZMERJE z imetnikom listine: _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

III. PODATKI O POOBLAŠČENCU

IME: _____ PRIIMEK: _____

NASLOV stalnega ali začasnega prebivališča, na katerem ste dosegljivi

ulica/kraj, hišna številka: _____

poštna številka, pošta: _____

država: _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA, na kateri ste dosegljivi: _____

ELEKTRONSKI NASLOV, na katerem ste dosegljivi: _____

POOBLASTILO

Podpisani pooblaščenec _____ (ime in priimek pooblaščenca) za zastopanje v zadevi priznavanja izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja.

PODPIS imetnika listine oz. zakonitega zastopnika:

IV. PODATKI O LISTINI oziroma listinah

IME LISTINE (v izvornem jeziku oziroma transkripciji):

DATUM IZDAJE LISTINE (dan, mesec, leto) :

KRAJ IZDAJE LISTINE (mesto, država):

IZOBRAŽEVALNA USTANOVA, KI JE LISTINO IZDALA (v izvornem jeziku oziroma transkripciji):

TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA:

SMER OZIROMA PODROČJE IZOBRAŽEVANJA (v slovenskem jeziku):

PRIDOBLEN NAZIV POKLICNE OZIROMA STROKOVNE IZOBRAZBE/STROKOVNI OZIROMA ZNANSTVENI NASLOV (v izvornem jeziku oziroma transkripciji):

OPRAVLJEN DEL IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA (razred, letnik, semester, izpit ipd.):

V. ZAHTEVA, da se v postopku priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja ugotovi (USTREZNO OZNAČITE):

1. ČE JE IZOBRAŽEVALNI PROGRAM V TUJINI OPRAVLJEN V CELOTI

↑ stopnja, v katero se tuje izobraževanje uvršča v slovenski sistem izobraževanja, in smer oziroma področje glede na zaključen tuj izobraževalni program, če je navedeno na listini o izobraževanju

2. ČE JE IZOBRAŽEVALNI PROGRAM V TUJINI DELOMA OPRAVLJEN

↑ opravljen del (razred, letnik, semester, izpit ipd.): _____, ki v RS ustreza delu (razred, letnik, semester, izpit ipd.): _____ izobraževalnega programa (ime izobraževalnega programa): _____

VI. PRILOGE (USTREZNO OZNAČITE):

- ↑ listina o izobraževanju, za katero vlagatelj želi, da se prizna, v izvorniku (original) oziroma njen dvojnik (duplikat) ali drug dokument, ki v skladu z zakoni države, ki je listino izdala, nadomesti izvorno listino
- ↑ fotokopija listine o izobraževanju iz prejšnje alinee
- ↑ overjen slovenski prevod listine o izobraževanju iz prve alinee
- ↑ letna spričevala, indeks oziroma priloga k diplomi ali druga dokazila o vsebini in trajanju izobraževanja
- ↑ kratak, kronološki opis celotnega izobraževanja, ki ga pripravi vlagatelj
- ↑ drugo: _____

S podpisom prevzemam kazensko in materialno odgovornost, da so navedeni podatki resnični.

IME IN PRIMEK vlagatelja:

DATUM (*dan, mesec, leto*): _____

PODPIS vlagatelja: